

BOSNA I HERCEGOVINA

IZVJEŠĆE O OBAVLJENOJ FINANCIJSKOJ REVIZIJI

*MINISTARSTVA OBRANE BOSNE I HERCEGOVINE
ZA 2020. GODINU*

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BiH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

IZVJEŠĆE

O OBAVLJENOJ FINACIJSKOJ REVIZIJI

**MINISTARSTVA OBRANE BIH
ZA 2020. GODINU**

Broj: 03-16-1-954/21

Sarajevo, srpanj 2021. godine

Kazalo

I. MIŠLJENJE NEOVISNOG REVIZORA.....	5
1. MIŠLJENJE O FINACIJSKIM IZVJEŠĆIMA	5
2. MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI.....	10
II. IZVJEŠĆE O REVIZIJI.....	12
1. KRITERIJI	12
2. REALIZACIJA RANIJIH PREPORUKA	12
3. SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA	16
3.1 Ustrojstvo i rukovođenje	16
3.2 Finacijsko upravljanje i kontrola	17
3.3 Unutarnja revizija	17
3.4 Prevencija korupcije	17
3.5 Aktivnosti u nadležnosti Ministarstva	18
4. PRORAČUN	18
5. FINACIJSKA IZVJEŠĆA.....	19
5.1 Pregled rashoda i izdataka iz proračuna.....	19
5.1.1 Bruto plaće.....	20
5.1.2 Izdaci za putne troškove	20
5.1.3 Izdaci za uporabu vozila	21
5.1.4 Izdaci za materijal.....	22
5.1.5 Izdaci za tekuće održavanje	23
5.1.6 Izdaci za energiju i komunalne usluge	23
5.1.7 Ugovorene usluge.....	23
5.1.8 Kapitalni izdaci	24
5.1.9 Višegodišnja kapitalna ulaganja	24
5.1.10 Donacije	25
5.2 Prihodi.....	26
5.3 Bilanca stanja	26
5.3.1 Sredstva.....	27
5.3.2 Obveze.....	29
5.3.3 Popis sredstava i obveza	30
5.4 Status pokretne perspektivne i neperspektivne imovine bivših ministarstava obrane Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine	32
6. UPOŠLJAVANJE I STATUS ANGAŽIRANIH OSOBA.....	32
7. JAVNE NABAVE.....	33
7.1 Nabava usluga osiguranja motornih vozila.....	35
7.2 Nabava motornih vozila.....	35
8. OSTALO	36
8.1 IT revizija	36
8.2 Sudbeni sporovi	39
9. KOMENTARI	40
PRIVICI.....	40

I. MIŠLJENJE NEOVISNOG REVIZORA

Mišljenje neovisnog revizora se daje na temelju provedene financijske revizije koja obuhvaća reviziju financijskih izvješća i, u svezi s istom, reviziju usklađenosti aktivnosti, financijskih transakcija i informacija sa relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. MIŠLJENJE O FINANCIJSKIM IZVJEŠĆIMA

Mišljenje s rezervom

Izvršili smo reviziju financijskih izvješća **Ministarstva obrane BiH (u daljnjem tekstu: Ministarstvo)** koji obuhvaćaju: bilancu stanja na 31.12.2020. godine, pregled prihoda, primitaka i financiranja po ekonomskim kategorijama, pregled rashoda i izdataka iz proračuna, po ekonomskim kategorijama, posebne podatke o plaćama i broju uposlenih, pregled dinamike upošljavanja, pregled stalnih sredstava u obliku stvari i prava, pregled kapitalnih ulaganja, pregled doznaka iz tekuće pričuve proračuna, za godinu koja završava na taj dan i analizu izvršenja proračuna – tekstualni dio, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte pitanja opisanih u odjeljku *Temelj za mišljenje s rezervom*, financijska izvješća Ministarstva prikazuju istinito i fer, u svim materijalnim aspektima, financijsko stanje imovine, obveza i izvora sredstava na 31.12.2020. godine i izvršenje proračuna za godinu koja se završava na navedeni datum, sukladno prihvaćenom okviru financijskog izvješćivanja.

Temelj za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvješću:

1. *Evidentiranje potraživanja u poslovnim knjigama Ministarstva i popis potraživanja nisu u cijelosti izvršeni sukladno važećim propisima (točke 5.3.1 i 5.3.3 Izvješća).*

Reviziju smo obavili sukladno Zakonu o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvješća*.

Neovisni smo o **Ministarstvu** sukladno etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti sukladno tim zahtjevima.

Vjerujemo kako su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i odgovarajući da osiguraju temelj za naše mišljenje.

Skretanje pozornosti¹

Ne izražavajući daljnju rezervu na mišljenje o finansijskim izvješćima, skrećemo pozornost na sljedeće:

- Nije uspostavljen efikasan sustav sveobuhvatnog evidentiranja po zaključenim sporazumima za prirodne donacije (točka 5.1.10 Izvješća).

Ključna pitanja revizije²

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja su, po našoj profesionalnoj procjeni, od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvješća tekućeg razdoblja. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu revizije finansijskih izvješća kao cjeline i pri formiranju mišljenja i mi ne dajemo posebno mišljenje o tim pitanjima. Osim pitanja navedenih u dijelu *mišljenja* utvrdili smo sljedeća ključna pitanja revizije koja treba objaviti u našem izvješću:

Status nepokretne perspektivne i nepokretne neperspektivne vojne imovine

Načeli o raspodjeli nepokretne perspektivne i neperspektivne vojne imovine dogovoreni su Zakonom o obrani BiH, Sporazumom o osnovnim načelima za rješavanje pitanja nepokretne i pokretne imovine koja će i dalje koristiti za potrebe obrane iz 2007. godine³, zaključenim između Vijeća ministara BiH i vlada entiteta i dogovorom od strane predsjednika šest političkih stranaka u BiH od 09.03.2012. godine. Problematika perspektivne i neperspektivne nepokretne vojne imovine još uvijek nije riješena, s obzirom na to da rješavanje iste ne ovisi o Ministarstvu nego o volji političkih autoriteta u Bosni i Hercegovini. Ova problematika ima veliki značaj sa aspekta registracije imovine, vlasništva i evidentiranja u poslovne knjige Ministarstva te popisa stalnih sredstava i imovine.

Nepokretna perspektivna vojna imovina: Odlukom Predsjedništva BiH o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga BiH (OS BiH)⁴ definirane su 63 lokacije vojne namjene koje su perspektivne za OS BiH i koje trebaju biti knjižene kao vlasništvo Ministarstva. U dokumentu Pregled obrane koji je usvojilo Predsjedništvo BiH i pratećoj Odluci o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga BiH, utvrđeno je 57 lokacija perspektivne nepokretne vojne imovine. U proteklom razdoblju Ministarstvo je poduzimalo korake na rješavanju imovinsko-pravne dokumentacije za promjenu upisa - uknjižbu perspektivnih lokacija, ali i dalje postoji razlika u postupanju entitetskih organa u svezi sa ovim zahtjevima, što nije sukladno navedenim sporazumima, Zakonu i odlukama Ustavnog suda BiH. Neusklađenost propisa kao i odbijanje provedbe odluka Ustavnog suda Bosne i Hercegovine su glavni razlozi stopiranja uknjiženja imovine.

Problematika perspektivne nepokretne vojne imovine još uvijek nije riješena, s obzirom na to da rješavanje iste ne ovisi o Ministarstvu nego o volji političkih autoriteta u Bosni i Hercegovini.

¹ Odjeljak kojim revizor skreće pozornost korisnicima izvješća na pitanja koja su prezentirana ili objelodanjena u informacijama vezanim za predmet revizije, a koje su, prema revizorovoj profesionalnoj prosudbi, jako važne za razumijevanje takvih informacija od strane korisnika izvješća; u revizijskoj praksi ovaj odjeljak se naziva još i 'isticanje pitanja'.

² Svrha priopćavanja ključnih pitanja revizije je povećanje komunikacijske vrijednosti izvješća o reviziji osiguravanjem boljeg uvida u obavljanu reviziju. Priopćavanje ključnih pitanja revizije osigurava dodatne informacije korisnicima finansijskih izvješća kako bi im pomogle u shvatanju onih pitanja koja su, po revizorovoj profesionalnoj procjeni, od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvješća tekućeg razdoblja. Ključna pitanja revizije primjenjuju se na subjekte revizije koji imaju najveći utjecaj na proračun Bosne i Hercegovine i na konsolidirana finansijska izvješća proračuna Bosne i Hercegovine.

³ Sporazum broj: 01-03-1657/07 od 12.07.2007. godine

⁴ Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o veličini, strukturi i lokacijama OS BiH, broj: 01-50-1-1067-27-10/12 od 18.04.2012. godine.

Pored navedenog, aktuelna je i problematika u svezi sa uknjiženjem, ali i zaštitom zemljišta na kojima se nalaze vojni aerodromi Mahovljani, Tuzla i Ortiješ. Kao primjer izdvajamo aerodrom Ortiješ, koji se, prema dostupnim informacijama, dijelom nalazi na trasi budućeg autoputa 5C. Ministarstvo je dalo suglasnosti za eksproprijaciju zemljišta, ali je Pravobraniteljstvo Bosne i Hercegovine poništilo rješenja o eksproprijaciji dijelova zemljišta aerodroma. U 2020. godini nijedna nova lokacija nije uknjižena na Ministarstvo.

Neriješen status imovine predstavlja problem i sa aspekta knjigovodstvenih evidencija i vršenja popisa, a što sve zajedno predstavlja izuzetno visok rizik za eventualne zlouporabe pri raspolaganju imovinom. Međutim, pravno i tehničko pitanje rješavanja vojne imovine je odvojeno od računovodstvenog evidentiranja ove imovine u poslovnim knjigama Ministarstva. Za računovodstveno evidentiranje imovine u poslovne knjige Ministarstva relevantan je Međunarodni računovodstveni standard 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema te Pravilnik o računovodstvu s računovodstvenim politikama korisnika proračuna institucija BiH. Prema ovom računovodstvenom standardu, stavka nekretnine treba se priznati kao imovina ako je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi povezane s tom stavkom pritjecati u subjekt i ako se trošak stavke može pouzdano izmjeriti. Također, Pravilnik o računovodstvu s računovodstvenim politikama korisnika proračunskih institucija BiH definira imovinu kao resurse koje kontrolira proračunski korisnik kao rezultat prošlih događaja i od kojih se očekuju buduće koristi u obavljanju djelatnosti. Pravilnik precizira kako se stalna imovina početno iskazuje po nabavnoj, odnosno po procijenjenoj vrijednosti. Nadalje, Pravilnikom o finansijskom i materijalnom poslovanju u Ministarstvu i Oružanim snagama definirano je da imovinu čine nepokretna imovina, pokretna imovina, imovinska prava, novčana sredstva i biološka imovina. Nepokretna imovina uključuje zemljište i objekte koji su uknjiženi i one na kojima je Ministarstvo i Oružane snage u posjedu.

Nesporno je kako Ministarstvo koristi, održava i ulaže sredstva u nepokretnu imovinu koja je definirana kao perspektivna. Sva nepokretna imovina okarakterizirana kao perspektivna se popisuje redovitim godišnjim popisom, s detaljnim podacima o veličini, katnosti, lokaciji, namjeni i korisniku svakog objekta. Nepokretna perspektivna imovina još uvijek nije iskazana u poslovnim knjigama Ministarstva. Uslijed neiskazivanja ove imovine u poslovnim knjigama Ministarstva, pozicija stalnih sredstava u bilanci stanja je podcijenjena za nepoznat iznos. Neevidentiranje imovine u poslovnim knjigama Ministarstva predstavlja problem i sa stajališta knjiženja investicijskih ulaganja, sanacije i rekonstrukcije na neuknjiženim objektima.

Ministarstvo treba poduzeti sve potrebne aktivnosti kako bi se u konačnici omogućilo ispravno iskazivanje stanja stalnih sredstava sukladno računovodstvenim propisima. Nadalje, u suradnji sa Pravobraniteljstvom BiH, potrebno je iskoristiti sve pravne lijekove i mehanizme kako bi se ishodio upis prava vlasništva nad predmetnim nekretninama u korist Bosne i Hercegovine.

Nepokretna neperspektivna vojna imovina: Na temelju Zakona o obrani BiH i Sporazuma o osnovnim načelima za rješavanje pitanja nepokretne i pokretne imovine, koja će i dalje koristiti za potrebe obrane iz 2007. godine⁵, zaključenim između Vijeća ministara BiH i vlada entiteta, u

Neperspektivne lokacije opterećuju Ministarstvo, prvenstveno u finansijskom smislu zbog izdvajanja značajnih sredstava za osiguranje lokacija, komunalne troškove i eventualna nužna ulaganja za održavanje neperspektivnih lokacija.

2020. godini je lokalnim vlastima predana jedna lokacija i dijelovi od dvije lokacije označene kao neperspektivne.

Zaključno sa 31.12.2020. godine na korištenju kod Oružanih

snaga BiH nalazi se 19 neperspektivnih vojnih lokacija. Iako je Ministarstvo proteklih godina

⁵ Sporazum broj: 01-03-1657/07 od 12.07.2007. godine

poduzimalo brojne aktivnosti u svezi s procesom predaje nepokretne neperspektivne imovine, realizacija ove aktivnosti teče izuzetno sporo i ne ovisi o Ministarstvu, već prvenstveno o zainteresiranosti entitetskih vlada za preuzimanje ovih objekata. Ministarstvo nema mehanizme da implementira potpisani Sporazum i očekuje da mjerodavne razine vlasti poduzmu mjere za preuzimanje neperspektivnih lokacija. Neperspektivne lokacije opterećuju Ministarstvo, prvenstveno u financijskom smislu zbog izdvajanja značajnih sredstava za osiguranje lokacija, komunalne troškove i eventualna nužna ulaganja za održavanje neperspektivnih lokacija.

Ured za reviziju je i prethodnih godina u izvješćima Ministarstva ukazivao na neriješen status vojne imovine. Konstatirano je da Ministarstvo u poslovnim knjigama nema evidentirana početna stanja imovine, odnosno nema vrijednosno evidentiranu imovinu preuzetu od entitetskih ministarstava, ali raspolaže određenim evidencijama stalnih sredstava u naturalnom obliku. U poslovnim knjigama Ministarstva evidentirana su samo ulaganja u određene objekte i nabavu opreme izvršenu iz Proračuna institucija i međunarodnih obveza BiH. S obzirom na to da ova problematika ne ovisi samo o Ministarstvu, sve relevantne institucije dužne su poduzeti radnje iz svoje nadležnosti kako bi se konačno riješilo pitanje raspolaganja pravima i obvezama na nepokretnoj vojnoj imovini.

Odgovornosti rukovodstva za financijska izvješća

Rukovodstvo **Ministarstva** je odgovorno za izradu i fer prezentaciju financijskih izvješća sukladno prihvaćenom okviru financijskog izvješćivanja na razini institucija Bosne i Hercegovine tj. Zakonu o financiranju institucija BiH, Pravilniku o financijskom izvješćivanju institucija BiH i Pravilniku o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija BiH. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju financijskih izvješća koja ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze uslijed prijevare ili greške, odgovarajuća objelodanjivanja relevantnih informacija u napomenama uz financijska izvješća, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena, koje su razumne u danim okolnostima.

Odgovornosti revizora za reviziju financijskih izvješća

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li financijska izvješća kao cjelina sačinjena bez značajnog pogrešnog prikazivanja uslijed prijevare ili greške i izdati izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visoka razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena sukladno Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbrojno, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na temelju tih financijskih izvješća.

Kao sastavni dio revizije sukladno Međunarodnim standardima vrhovnih revizijskih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- Prepoznavamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja financijskih izvješća, zbog prijevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju temelj za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed greške, jer prijevare može uključiti tajne

sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje unutarnjih kontrola.

- Stječemo razumijevanje unutarnjih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti unutarnjih kontrola.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorilo rukovodstvo.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj financijskih izvješća, uključujući i objave, kao i odražavaju li financijska izvješća transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

S rukovodstvom komuniciramo u svezi sa, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim nalazima revizije, uključujući i one koji se odnose na značajne nedostatke u unutarnjim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije. Između pitanja o kojima se komunicira sa rukovodstvom, određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji financijskih izvješća tekućeg razdoblja i stoga su ključna pitanja revizije. Ta pitanja opisujemo u našem izvješću o obavljenoj reviziji, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u izuzetno rijetkim okolnostima, da o danom pitanju ne treba izvijestiti u našem izvješću, jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice izvješćivanja nadmašile javnu dobrobit od takvog izvješćivanja.

2. MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI

Mišljenje

U svezi sa revizijom finansijskih izvješća **Ministarstva** za 2020. godinu, izvršili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija sa relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Ministarstva za 2020. godinu sukladne su, u svim materijalnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definirani kao kriteriji za danu reviziju.

Temelj za mišljenje

Reviziju usklađenosti smo izvršili sukladno Zakonu o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i ISSAI 4000 - Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti*.

Neovisni smo o **Ministarstvu** sukladno etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju i ispunili smo ostale etičke odgovornosti sukladno tim zahtjevima.

Vjerujemo kako su revizijski dokazi koje smo pribavili dostatni i odgovarajući da osiguraju temelj za naše mišljenje.

Skretanje pozornosti⁶

Ne izražavajući rezervu na mišljenje o usklađenosti, skrećemo pozornost na sljedeće:

- *Slabosti i nedostaci u postupcima javnih nabava (točka 7. Izvješća)*
- *Potencijalne obveze u svezi sa sudbenim sporovima (točka 8.2. Izvješća).*

Odgovornosti rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća, rukovodstvo **Ministarstva** je također odgovorno osigurati da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije sukladne propisima kojima su regulirane i potvrđuje da je tijekom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrsishodno i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcioniranje sustava finansijskog upravljanja i kontrole.

⁶ Odjeljak kojim revizor skreće pozornost korisnicima izvješća na pitanja koja su prezentirana ili objelodanjena u informacijama vezanim za predmet revizije, a koje su, prema revizorovoj profesionalnoj prosudbi, jako važne za razumijevanje takvih informacija od strane korisnika izvješća; u revizijskoj praksi ovaj odjeljak se naziva još i 'isticanje pitanja'.

Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvješćima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome jesu li aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u svim materijalnim aspektima, sukladne zakonima i drugim propisima kojima su regulirane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura, kako bi pribavili revizijske dokaze o tome koriste li se sredstva za odgovarajuće namjene i je li poslovanje **Ministarstva**, prema definiranim kriterijima, usklađeno sa relevantnim zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji reguliraju poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije unutarnje revizije i sustava unutarnjih kontrola.

Sarajevo, 26.7.2021. godine

GLAVNI REVIZOR

Hrvoje Tvrtković, v.r.

ZAMJENIK GLAVNOG REVIZORA

Jasmin Pilica, v.r.

ZAMJENIK GLAVNOG REVIZORA

Ranko Krsman, v.r.

II. IZVJEŠĆE O REVIZIJI

1. KRITERIJI

Ured za reviziju institucija Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured za reviziju) izvršio je reviziju finansijskih izvješća i, u svezi s istom, reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvješća i revizija usklađenosti podrazumijeva proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza, kako bi se utvrdilo jesu li predmeti revizije, tj. finansijska izvješća, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju usporedne parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za ocjenu usklađenosti sa zakonima i drugim propisima korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2020. godinu
- Zakon o plaćama i naknadama u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o porezu na dohodak i Zakon o doprinosima (FBiH i RS)
- Zakon o javnim nabavama i podzakonski akti
- Zakon o državnoj službi u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o radu u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o upravi i podzakonski akti
- Zakon o financiranju institucija BiH
- Zakon o unutarnoj reviziji u institucijama BiH
- Zakon o obrani BiH i Zakon o službi u OS BiH
- Odluka Predsjedništva BiH o veličini, strukturi i lokacijama OS BiH
- Sporazum o osnovnim načelima za rješavanje pitanja nepokretne i pokretne imovine koja će i dalje služiti za potrebe obrane od 12.07.2007. godine
- Sporazum o konačnom raspolaganju svim pravima i obvezama na nepokretnoj imovini koja će i dalje služiti za potrebe obrane od 27.03.2008. godine.

2. REALIZACIJA RANIJIH PREPORUKA

Ured za reviziju institucija BiH izvršio je finansijsku reviziju Ministarstva za 2019. godinu i sačinio Izvješće o obavljenoj finansijskoj reviziji. Dano je mišljenje sa skretanjem pozornosti na finansijska izvješća vezano za popis i evidentiranje potraživanja u poslovnim knjigama Ministarstva, koje nije u cijelosti izvršeno sukladno važećim propisima, i neefikasnost sustava sveobuhvatnog evidentiranja po zaključenim sporazumima za naturalne donacije, te mišljenje s rezervom o usklađenosti za nepravilnosti kod provedbe procedura javnih nabava. Revizija je u cilju osiguranja dodatnih informacija korisnicima finansijskih izvješća koje su, po revizorovoj profesionalnoj procjeni, od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvješća tekućeg razdoblja, istakla i ključno pitanje vezano za neriješeni status vojne imovine koja dodatno opterećuje proračun Ministarstva. U Izvješću o obavljenoj finansijskoj reviziji Ministarstva za 2019. godinu dane su preporuke u cilju otklanjanja uočenih nepravilnosti.

Ministarstvo je postupilo sukladno članku 16. točka 3. Zakona o reviziji institucija BiH i obavijestilo nas o poduzetim aktivnostima na realizaciji danih preporuka u cilju prevazilaženja nepravilnosti identificiranih u Izvješću o obavljenoj finansijskoj reviziji za 2019. godinu.

Ministarstvo je, kao i prethodnih godina, izradilo Integralni akcijski plan za otklanjanje utvrđenih nedostataka u izvješću o finansijskoj reviziji za 2019. godinu (IAP 2019) koji sadrži zapažanja i preporuke revizije, odgovor rukovodstva o danim preporukama i mjere za otklanjanje utvrđenih propusta sa preciznim rokovima u cilju realizacije danih preporuka.

Uvidom u poduzete aktivnosti, dajemo osvrt na realizaciju preporuka:

R.br.	Ocjena realizacije preporuke	Realizirana	Realizacija u tijeku	Nerealizirana
	PREPORUKE IZ 2019. GODINE			
1.	Proces raspolaganja pravima i obvezama na nepokretnoj imovini, i uknjiženja prava vlasništva istih u korist Bosne i Hercegovine kako bi se omogućilo ispravno iskazivanje stalnih sredstava sukladno računovodstvenim propisima, u korist Bosne i Hercegovine, još uvijek nije završen. Također, nije okončan ni proces predaje neperspektivnih lokacija nepokretne vojne imovine entitetima, a sukladno Zakonu o obrani i potpisanom sporazumu između vlada entiteta i Vijeća ministara BiH. Ova problematika ne ovisi samo o Ministarstvu nego i od vlada entiteta BiH i Vijeća ministara BiH.			
2.	Ministarstvo je nastavilo aktivnosti i definiralo rokove vezano za donošenje novog pravilnika o unutarnjem ustroju i sistematizaciji radnih mjesta u Ministarstvu sukladno Pregledu obrane.			
3.	Ministarstvo je sačinilo Godišnje financijsko izvješće i obrazložilo izvršenje prihoda sukladno instrukciji Ministarstva financija i trezora BiH.			
4.	Ministarstvo poduzima aktivnosti na povećanju ažurnosti podnošenja zahtjeva za refundaciju troškova putovanja, u slučajevima kada troškove snosi organizator, ali još uvijek ima manji broj slučajeva kašnjenja refundacije.			
5.	Kada se radi o realizaciji višegodišnjih kapitalnih projekata tj. projekata od strateške važnosti za osiguranje operativnosti Oružanih snaga BiH, Ministarstvo kontinuirano poduzima aktivnosti u cilju efikasne realizacije navedenih projekata.			
6.	Ministarstvo nije uspostavilo efikasan sustav internih kontrola vezano za naplatu potraživanja i nije analiziralo uzroke i okolnosti nastalog potraživanja iz prethodnih razdoblja kao ni odgovornosti za nastale propuste.			
7.	Iako su u Ministarstvu poduzimane aktivnosti u svezi sa unapređenjem evidentiranja i naplate potraživanja (npr. za refundaciju bolovanja prema uposlenim), i dalje ima slučajeva neevidentiranja potraživanja po pojedinim ugovorima.			
8.	Ministarstvo je poduzimalo potrebne aktivnosti u procesu usuglašavanja salda dugovanja sa dobavljačima, međutim, i dalje postoje neslaganja iz ranijeg razdoblja.			

R.br.	Ocjena realizacije preporuke	Realizirana	Realizacija u tijeku	Nerealizirana
9.	Što se tiče popisa stalnih sredstava nisu konstatirane značajnije nepravilnosti, ali popis potraživanja ponovno nije bio sveobuhvatan i izvršen sukladno važećim propisima.			
10.	Ministarstvo je u tekućoj godini predvidjelo provedbu e-aukcije za sve postupke javnih nabava kod kojih se koristi najniža cijena kao kriterij za dodjelu ugovora.			
11.	U tekućoj godini nismo uočili propuste vezane za procjenu vrijednosti javnih nabava.			
12.	Ponovno smo uočili kašnjenje u pokretanju procedura javnih nabava te da iste traju relativno dugo, što je uglavnom posljedica kasnog usvajanja Proračuna institucija BiH kao i složenosti Ministarstva.			
13.	Povjerenstvo za javne nabave nije u svim slučajevima cijenilo dostavljene dokaze sukladno zahtjevima definiranim u tenderskoj dokumentaciji, što je rezultiralo žalbama ponuđača i ponovnoj ocjeni ponuda.			
14.	U provedenim nabavama za hranu, kao ni prošle godine, nisu zahtijevane garancije za ozbiljnost ponude, iako je procijenjena vrijednost nabave prelazila 100.000 KM.			
15.	Ministarstvo u pojedinim slučajevima nije posvetilo dodatnu pozornost pripremi tenderske dokumentacije i tehničkih specifikacija jasnim specificiranjem predmeta nabave i dokaza koji ponuđači trebaju dostaviti.			
16.	Izabrani postupak za javnu nabavu vozila u tekućoj godini je proveden sukladno Zakonu o javnim nabavama.			
17.	U cilju uspostavljanja funkcionalnog DMS sustava izvršene su dorade u sustavu e-poslovanje, ali svi do sada uočeni problemi nisu otklonjeni i sustav još uvijek u potpunosti ne podržava poslovne procese.			
18.	Ministarstvo je procijenilo potrebe proširenja videokolaboracijskog sustava i donijelo odluku o daljnjem postupanju.			
19.	Ministarstvo je uputilo dopis Ministarstvu financija i trezora BiH tražeći imena predstavnika za formiranje zajedničkog povjerenstva radi sagledavanja svih zahtjeva korisnika i nedostataka modula zaliha.			
20.	Tehnički problemi u modulu koji se ogledaju u nemogućnosti knjiženja knjigovodstvenih promjena su otklonjeni u 2020. godini.			
21.	Ministarstvo poduzima aktivnosti vezane za objedinjavanje svih stalnih sredstava u modul stalnih sredstava. I pored toga, jedan dio stalnih sredstava još uvijek nije prebačen u novi modul.			

R.br.	Ocjena realizacije preporuke	Realizirana	Realizacija u tijeku	Nerealizirana
22.	Ministarstvo je uputilo dopis Ministarstvu financija i trezora BiH tražeći imena predstavnika za formiranje zajedničkog povjerenstva radi sagledavanja svih zahtjeva korisnika i nedostataka modula stalnih sredstava.			
23.	Ugovor za tehničku potporu Oracle licenci za 2021. godinu je pravovremeno zaključen.			
24.	Ministarstvo je razmotrilo osposobljavanje vlastitih kapaciteta za održavanje opreme i radi na uspostavi efikasnog i ekonomičnog modela održavanja korištenjem vlastitih resursa.			
25.	Ministarstvo je razmotrilo ekonomičniji model printanja i započete su aktivnosti na uspostavi istog.			
26.	Još uvijek postoji značajan broj sporova iz radnih odnosa, iako Ministarstvo poduzima potrebne korake kojima bi se broj tužbenih zahtjeva po osnovu prava iz radnog odnosa sveo na minimum.			
27.	Ministarstvo u rješavanju problematike vezano za prodaju sekundarnih sirovina nije imalo aktivnosti u 2020. godini, te nije izvršilo analizu postupaka prodaje sekundarnih sirovina, niti je identificiralo uzroke pokretanja sporova velikih vrijednosti. Ministarstvo nije poduzelo korake na smanjivanju rizika za pokretanje novih, kako bi se otklonile nepravilnosti i spriječile greške u budućnosti.			
28.	Ministarstvo je kontinuirano poduzimalo aktivnosti na uknjiženju zaprimljenih doniranih sredstava, ali još uvijek postoje manjkavosti u procesu evidentiranja zaprimljenih donacija stalnih sredstava tako da je potrebno nastaviti aktivnosti na uspostavljanju efikasnijeg sustava praćenja prijema i evidentiranja istih.			
PREPORUKE IZ RANIJEG RAZDOBLJA				
1.	Ministarstvo nije poduzimalo aktivnosti na projektu trajnog rješavanja smještaja djelatnih vojnih osoba.			
2.	U suradnji sa Ministarstvom financija i trezora BiH nastavljene su aktivnosti na uspostavljanju preostalih blagajni za lokacije u Oružanim snagama. Ministarstvo financija i trezora BiH nije osiguralo sve potrebne licence za uspostavljanje istih.			

Realizacija preporuke vezane za unapređenje procesa upravljanja i koordinacije u procesima javnih nabava IT opreme i nabavu IT opreme nisu mogle biti provjerene jer nije bilo nabava tog tipa u 2020. godini.

3. SUSTAV UNUTARNJIH KONTROLA

Ministarstvo je odgovorno za kreiranje, primjenu i održavanje unutarnjih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju financijskih izvješća i usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima. Postupcima revizije uočene su određene slabosti sustava unutarnjih kontrola koje su navedene u izvješću, a odnose se na (neažurnost računovodstva i nedostatak kvalitetnih analiza, evidentiranje i popis potraživanja i obveza, naturalne donacije sustav javnih nabava i sl.), što ostavlja prostor za njegovo unapređenje i nadogradnju.

3.1 Ustrojstvo i rukovođenje

Odredbama Zakona o obrani definirane su organizacijske i administrativne te komandne nadležnosti ministra obrane koje su predmet vrhovne komande i kontrole Predsjedništva Bosne i Hercegovine. Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je na svojoj 31. sjednici, održanoj 24.11.2016. godine, usvojilo dokumente „Pregled obrane“ i „Plan razvoja i modernizacije Oružanih snaga BiH 2017.–2027“. Ministarstvo je donijelo i Srednjoročni plan razvoja i modernizacije Oružanih snaga BiH kao i Srednjoročni plan aktivnosti Ministarstva. Navedeni dokumenti bi trebali dati stratešku viziju razvoja obrambenog sustava Bosne i Hercegovine do 2027. godine. Rukovodstvo ministarstva čine ministar i dva zamjenika ministra: zamjenik ministra obrane za politiku i planiranje i zamjenik ministra obrane za upravljanje resursima. Ministra i zamjenike ministra imenuje Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na mandat od četiri godine.

U Ministarstvu postoje upražnjene pozicije važne za funkcioniranje institucije i to: pomoćnik ministra za komandu, kontrolu, komunikacije, kompjutore i upravljanje informacijama i pomoćnik ministra za financije i proračun. Pored toga, nisu popunjena ni određena mjesta šefova odsjeka i to: šef Odsjeka za politike upravljanja i zaštite zračnog prostora (PVL) u Sektoru za politiku i planove, šef Odsjeka za upravljanje informacijama u Sektoru za komandu, kontrolu, komunikacije, kompjutore i upravljanje informacijama, šef Odsjeka za tranziciju personala u Sektoru za upravljanje personalom, šef Odsjeka za saobraćaj i transport (PVL) i šef Odsjeka za sanitetsko-veterinarsku zaštitu u Sektoru za nabavu i logistiku. Ministarstvo je pokrenulo natječajnu proceduru prijema uposlenih na upražnjenim radnim mjestima.

Unutarnji ustroj i način rada Ministarstva utvrđeni su Pravilnikom o unutarnjem ustroju iz 2006. godine i izmjenama i dopunama Pravilnika iz 2015. godine. Pravilnikom o unutarnjem ustroju Ministarstva, uređen je način rada i rukovođenja Ministarstvom, te opis radnih mjesta državnih službenika i uposlenika kao i djelatnih vojnih osoba. Institucije Bosne i Hercegovine su bile u obvezi da do konca travnja 2014. godine usklade pravilnike o unutarnjem ustroju sa odredbama Odluke o načelima za utvrđivanje unutarnjeg ustroja organa uprave Bosne i Hercegovine⁷ i Odluke o razvrstavanju radnih mjesta i kriterijima za opis poslova radnih mjesta u institucijama Bosne i Hercegovine⁸. Ministarstvo je 2015. uskladilo Pravilnik sa navedenim odlukama, međutim, još nije završilo aktivnosti vezano za izmjene Pravilnika sukladno dokumentu „Pregled obrane“, koji je donijelo Predsjedništvo BiH. Naredbom ministra određen je rujan 2021. godine kao krajnji rok za realizaciju istih.

⁷ Službeni glasnik BiH, broj 30/13

⁸ Službeni glasnik BiH, broj 30/13, 67/15 i 51/18

3.2 Financijsko upravljanje i kontrola

Sustav financijskog upravljanja i kontrole je implementiran sukladno Zakonu o financiranju institucija BiH⁹, Priručniku za financijsko upravljanje i kontrolu i Smjernicama za provedbu procesa upravljanja rizicima u institucijama BiH. Ministarstvo je sačinilo mapu poslovnih procesa, utvrdilo i procijenilo rizike i sačinilo registar rizika. U cilju unapređenja financijskog upravljanja i kontrole i minimiziranja preostalog (rezidualnog rizika), Ministarstvo posjeduje interna pravila i procedure za ključne procese i kontinuirano radi na donošenju novih i ažuriranju postojećih. Radna grupa, u suradnji sa svim organizacijskim jedinicama Ministarstva, izvršila je dodatnu analizu procesa koji nose veći rizik, u cilju definiranja mehanizama za smanjenje rizika te je sačinila korigiranu strategiju rizika. Sustav financijskog upravljanja i kontrole je proces koji je potrebno kontinuirano procjenjivati i razvijati u *cilju daljnjeg unapređenja ovog sustava*. Ministarstvo je popunilo obrazac godišnjeg izvješća o financijskom upravljanju i kontroli za 2020. godinu i dostavilo ga Središnjoj harmonizacijskoj jedinici Ministarstva financija i trezora BiH. U izvješću su navedene mjere koje Ministarstvo namjerava poduzeti za daljnji razvoj ovog sustava.

3.3 Unutarnja revizija

Sukladno Zakonu o unutarnjoj reviziji institucija BiH¹⁰ i Odluci o kriterijima za uspostavljanje jedinica unutarnje revizije u institucijama BiH¹¹, Jedinica unutarnje revizije Ministarstva je nadležna za obavljanje funkcije unutarnje revizije u Ministarstvu (Ministarstvo obrane i Oružane snage). Jedinica unutarnje revizije je kadrovski popunjena i funkcionira u punom kapacitetu. U cilju bolje realizacije preporuka, jedinica sukladno planu, pored redovitih provodi i naknadne revizije i poduzima potrebne aktivnosti po svakoj danoj preporuci. Također, unutarnja revizija u suradnji sa rukovoditeljem institucije planira revizije uspostave i funkcioniranja sustava upravljanja i kontrole i kroz svoje izvješće daje preporuke za unapređenje financijskog upravljanja i kontrole.

Plan unutarnje revizije za 2020. godinu predviđa 18 revizija i to devet redovitih i devet naknadnih revizija. Sve planirane revizije su i realizirane. Jedinica unutarnje revizije dala je ukupno 43 preporuke koje prati sukladno danim rokovima i putem naknadnih revizija. Ministarstvo je Središnjoj harmonizacijskoj jedinici Ministarstva financija i trezora BiH 11.02.2021. godine dostavilo Godišnje izvješće Jedinice za unutarnju reviziju Ministarstva.

3.4 Prevencija korupcije

S obzirom na to da je „Plan integriteta i borbe protiv korupcije MO BiH za razdoblje 2015.–2019. godine“ bio na snazi do lipnja 2020. godine, Ministarstvo je donijelo novi „Plan integriteta i borbe protiv korupcije 2020.–2024. godine“, koji je odobren u rujnu 2020. godine. Plan djelovanja protiv korupcije sadrži specifične mjere, rok za izvođenje, nositelje realizacije i pokazatelje implementiranja. Plan djelovanja protiv korupcije je odobren od strane ministra i prati se njegova realizacija. Isti je dostavljen na uvid Agenciji za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije i objavljen na web stranici Ministarstva. Donesen je i Plan integriteta kojim su predviđene mjere kojima bi se rizici na sustavima/pozicijama koje su najpodložnije korupciji umanjili ili eliminirali. Također su u obzir uzete i preporuke koje je Ministarstvo dobilo od NATO-a iz Bruxellesa.

⁹ Službeni glasnik BiH, broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13

¹⁰ Službeni glasnik BiH, broj 27/08 i 32/12

¹¹ Službeni glasnik BiH, broj 49/12 i 69/12

Kako je borba protiv prijevare i korupcije izuzetno važna u Ministarstvu, zbog same prirode djelatnosti i kompleksnosti Ministarstva i Oružanih snaga BiH, definirane su procedure i uspostavljene kontrole za prevenciju korupcije (donesen Etički kodeks, stavljena u funkciju web stranica za prijavu korupcije, itd.). Također, osoblje Ministarstva sudjeluje na seminarima i radionicama, u zemlji i inozemstvu, koje za predmet imaju izgradnju integriteta i borbu protiv korupcije. Pojedino osoblje Ministarstva prisustvuje i seminarima u organizaciji NATO-a i EUFOR-a. Ministarstvo je dostavilo Izvješće o implementiranju Akcijskog plana.

3.5 Aktivnosti u nadležnosti Ministarstva

Plan i program rada Ministarstva za 2020. godinu dostavljen je Vijeću ministara BiH, a Izvješće o radu Ministarstva za 2020. godinu Predsjedništvu BiH, Zajedničkom povjerenstvu za obranu i sigurnost Parlamentarne skupštine BiH i Vijeću ministara BiH.

U Izvješću o radu navedeno je da su aktivnosti Ministarstva i OS BiH u 2020. godini implementirane sukladno realnim mogućnostima financijske potpore istih iz razloga kasnog usvajanja Zakona o proračunu institucija BiH za 2020. godinu, pa su Ministarstvo i OS BiH funkcionirali po osnovu odluka o privremenom financiranju Vijeća ministara BiH. Istaknuti su problemi prouzrokovani nedostatkom proračunskih sredstava kao što su otežan rad Ministarstva, onemogućen razvoj infrastrukture, opremanja Oružanih snaga i logističke funkcije održavanja. U izvješću su definirani težišni zadaci za 2021. godinu kao što su: implementiranje dokumenata „Pregled obrane“, poboljšanje funkcioniranja obrambenog sustava, rješavanje pitanja raspolaganja pokretnom i nepokretnom imovinom, rješavanje viškova naoružanja i municije, pružanje vojne pomoći civilnim organima; Implementiranje Plana integriteta za 2020.–2024. godinu, daljnje jačanje međunarodne suradnje i druga pitanja.

4. PRORAČUN

Ministarstvo je sukladno financijskim ograničenjem i dozvoljenoj gornjoj granici rashoda, dostavilo Ministarstvu financija i trezora BiH proračunski zahtjev za 2020. godinu u iznosu od 291.208.000 KM i Aneks proračunskog zahtjeva u iznosu od 355.329.000 KM, tako da je ukupna projekcija proračuna Ministarstva za 2020. godinu iznosila 646.537.000 KM. Ministarstvu ponovno, kao i prethodnih godina, nije odobren Aneks proračunskog zahtjeva koji se uglavnom odnosio na plan modernizacije Oružanih snaga po usvojenom dokumentu Pregled obrane.

S obzirom na to da proračun za 2020. godinu nije usvojen u zakonskom roku, Vijeće ministara BiH je sukladno Zakonu o financiranju institucija BiH donijelo tri odluke o privremenom financiranju institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za prva tri tromjesečja 2020. godine.

Zakon o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2020. godinu usvojen je 29.7.2020. godine¹² čime je prestalo važiti privremeno financiranje. Ovim Zakonom Ministarstvu je odobren proračun u iznosu od 287.341.000 KM, što je za 1.546.000 KM manje u odnosu na prethodnu godinu. Ministarstvu su prethodnih godina odobreni višegodišnji projekti remonta helikoptera, nabave helikoptera i nabave motornih vozila za Oružane snage. Po osnovu ovih projekata, Ministarstvo je na početku 2020. godine raspolagalo prenesenim sredstvima iz prethodne godine od 21.826.689 KM. Također, Ministarstvo je na raspolaganju imalo i

¹² Službeni glasnik BiH, broj 84/19

donatorska novčana sredstva u ukupnom iznosu od 1.239.271 KM. U konačnici, Ministarstvo u 2020. godini raspolagalo sredstvima u ukupnom iznosu od 310.406.960 KM.

Sukladno Instrukciji o prestrukturiranju rashoda proračunskih korisnika za 2020. godinu i odlukama o prestrukturiranju rashoda Ministarstva financija i trezora BiH, Ministarstvo je dva puta prestrukturiralo rashode u ukupnom iznosu od 10.473.000 KM, odnosno 3,6% ukupno odobrenih rashoda za 2020. godinu. Iz sredstava odobrenih proračunom za 2020. godinu, prestrukturirano je 3.300.000 KM na višegodišnji projekt unapređenja operativnosti motornih vozila, a sukladno Odluci Vijeća ministara BiH¹³ od 31.12.2020. godine o izmjenama i dopunama Odluke o odobravanju sredstava financiranja i dinamike realizacije višegodišnjeg projekta osiguranja i unapređenja operativnosti motornih vozila Oružanih snaga BiH s razdobljem realizacije 2016.–2018. godina. Ostatak sredstava je prestrukturiran unutar proračunskih pozicija tekućih i kapitalnih rashoda. Možemo potvrditi kako je do prestrukturiranja proračuna djelomično došlo uslijed umanjivanja proračunskog zahtjeva Ministarstva i nepredviđenog povećanja isplate naknada troškova uposlenih.

Ukupno izvršenje proračunskih sredstava iznosilo je 279.605.878 KM, odnosno 98% u odnosu na prestrukturirani proračun ili 97% u odnosu na odobreni proračun. Visok stupanj izvršenja proračuna je prvenstveno posljedica usvojenih odluka o prestrukturiranju rashoda unutar proračuna te prebacivanju sredstava iz redovitog godišnjeg proračuna na višegodišnje kapitalne projekte.

Sredstva višegodišnjih projekata u 2020. godini realizirana su u iznosu od 41%, dok su novčane donacije realizirane u iznosu od svega 2% u odnosu na raspoloživa sredstva.

Od ukupno utrošenih proračunskih sredstava, na bruto plaće i naknade troškova uposlenih odnosi se 256.035.318 KM, što iznosi oko 91% ukupno izvršenih tekućih proračunskih rashoda. Na sve ostale tekuće rashode odnosi se oko 9% izvršenja proračuna. Kapitalni rashodi realizirani su u iznosu od 1.159.121 KM, odnosno 50% u odnosu na raspoloživa sredstva.

5. FINACIJSKA IZVJEŠĆA

Ministarstvo je sačinilo Godišnje finacijsko izvješće za 2020. godinu i dostavilo ga nadležnim tijelima i institucijama sukladno važećim propisima i u utvrđenom roku. Analizom bilješki uz finacijska izvješća konstatirano je da iste sadrže sveobuhvatne informacije o izvršenju proračunskih sredstava, višegodišnjih kapitalnih izdataka i programa posebnih namjena te informacije o pozicijama bilance stanja kao i podatke o donatorskim sredstvima.

5.1 Pregled rashoda i izdataka iz proračuna

U pregledu rashoda i izdataka po ekonomskim kategorijama-zbrojno, u razdoblju od 01.01. do 31.12.2020. godine, ukupno ostvareni rashodi iskazani su u iznosu od 289.909.825 KM, što je za 20.497.136 KM manje u odnosu na rashode planirane proračunom za 2020. godinu. Nerealizirana sredstva se najvećim dijelom odnose na neutrošena sredstva za višegodišnja kapitalna ulaganja, kapitalne izdatke, novčane donacije, izdatke za tekuće održavanje itd. Slaba realizacija je uglavnom zbog kašnjenja u donošenju Zakona o proračunu.

¹³ Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o odobravanju sredstava financiranja i dinamike realizacije višegodišnjeg projekta osiguranja i unapređenja operativnosti motornih vozila Oružanih snaga BiH s razdobljem realizacije 2016.-2018. godina. (Službeni glasnik, broj 6/21)

Značajni rashodi iz proračuna za neposrednu potrošnju odnose se na: bruto plaće (193.575.076 KM), naknade troškova uposlenih (62.460.242 KM), izdatke za energiju i komunalne usluge (6.745.197 KM), izdatke za uporabu vozila (3.245.640 KM), nabavu materijala (5.370.460 KM), izdatke za tekuće održavanje (2.890.919 KM), ugovorene usluge (2.368.897 KM) i putne troškove (1.702.921 KM). U ukupnoj strukturi realiziranih rashoda (289.909.825 KM), realizacija na tekućim izdacima iznosi 278.446.757 KM ili 99%, na kapitalnim izdacima 1.159.121 KM ili 50%, donatorskim sredstvima 23.223 KM ili 2%, dok su višegodišnja kapitalna ulaganja (VKU) realizirana u iznosu od 10.280.723 (41%).

Pregled rashoda i izdataka iz proračuna prikazan je u Tablici I. u prilogu Izvješća.

5.1.1 Bruto plaće

Bruto plaće i naknade iz plaća na 31.12.2020. godine iskazane su u iznosu od 193.575.076 KM, od čega neto plaće i naknade iznose 111.311.055 KM, a porezi i doprinosi 82.264.021 KM. Bruto plaće i naknade su veće u odnosu na prethodnu godinu za 2.921.551 KM, što je posljedica izmjene Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine¹⁴ kojom su povećani dotadašnji koeficijenti za djelatne vojne osobe od 1. do 8. platnog razreda. Prosječan broj uposlenih za koje su isplaćene bruto plaće u Ministarstvu bio je 9.584. Proračunom za 2020. godinu planirano je 10.011 uposlenih, a na 31.12.2020. godine u Ministarstvu je bilo 9.548 uposlenih.

Osnovne plaće obračunavaju se sukladno odredbama Zakona o plaćama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine i na temelju odgovarajuće dokumentacije. U Ministarstvu nema osoba koje su na neplaćenom odsustvu zbog odlaska na mandatnu poziciju niti osoba koje su na neplaćenom odsustvu duže od godinu dana.

Raspoređivanje uposlenih unutar platnih razreda: U posljednja četiri mjeseca 2020. godine primijenjena je Metodologija za raspoređivanje uposlenih unutar platnih razreda tako da je ukupno 214 uposlenih pomjereno za dva ili tri stupnja više u okviru istog platnog razreda. Kao kriterij za napredovanje korišteni su kriteriji ocjene rada i višeg stupnja stručnog ili naučnog zvanja iz oblasti koja potpada pod osnovnu djelatnost institucije. Ministar je donio Odluku o utvrđivanju dinamike primjene napredovanja u unutarnji platni razred uposlenih u Ministarstvu obrane BiH i Oružanim snagama BiH. Navedenom odlukom su detaljnije razrađeni kriteriji za razvrstavanje uposlenih u viši unutarnji platni razred (kontinuitet ocjena „naročito uspješan“ u razdoblju 2016.–2019. godina, pozitivno ocijenjen staž u razdoblju 2011.–2015. godina, viši prosjek bodova za ocjenu „naročito uspješan“ za razdoblje 2016.–2019. godina i viši stupanj stručnih i naučnih zvanja).

5.1.2 Izdaci za putne troškove

Ukupni putni troškovi sa 31.12.2020. godine iznose 1.702.921 KM. Na putne troškove u zemlji odnosi se 757.456 KM, a na putne troškove u inozemstvu 945.465 KM. U odnosu na prethodnu godinu ovi izdaci su manji za 46%, jer je, prema navodima iz finansijskog izvješća zbog pandemije koronavirusa odgođena većina aktivnosti međunarodnog karaktera u nadležnosti Ministarstva i Oružanih snaga BiH.

Putovanja u zemlji su realizirana uglavnom u svrhu obavljanja poslova iz nadležnosti Ministarstva i Oružanih snaga (deminiranje, radovi na uređenju lokacija za potrebe OS i sl.), a

¹⁴ Službeni glasnik BiH broj: 32/20

putovanja u inozemstvo su uglavnom realizirana u svrhu realizacije NATO suradnje, bilateralne i multilateralne suradnje, implementiranja međunarodnih ugovora, prisustvovanja sastancima, konferencijama, seminarima, edukacijama, usavršavanja uposlenih iz nadležnosti i za potrebe Ministarstva i Oružanih snaga.

Ministarstvo je u tekstualnom dijelu Godišnjeg financijskog izvješća obrazložilo realizaciju ovih izdataka i razloge većeg izvršenja u odnosu na izdatke ostvarene u prethodnoj godini.

Postupcima revizije i testiranjem na bazi uzorka može se konstatirati da je obračun i isplata putnih naloga vršen na temelju valjane dokumentacije i u svim materijalnim aspektima sukladan je važećim odlukama Vijeća ministara BiH o načinu i postupku ostvarivanja prava uposlenih u institucijama BiH na naknadu za službena putovanja i visini dnevnica¹⁵. Međutim, još uvijek ima pojedinih slučajeva neažurnog podnošenja zahtjeva za refundaciju troškova u slučajevima kada organizator snosi troškove i kada je postupak refundacije definiran sporazumom sa organizatorom. Po preporukama revizije, Sektor za međunarodnu suradnju je obavijestio ostale sektore i organizacijske jedinice o obvezi blagovremenog podnošenja zahtjeva za refundaciju te iskazao namjeru unapređenja evidencija o podnesenim zahtjevima za refundaciju troškova prema organizatoru u cilju smanjenja rizika neblagovremenog podnošenja zahtjeva za refundaciju ili rizik nepodnošenja zahtjeva uopće. Pozivna pisma se uglavnom ne dostavljaju prilikom pravljenja putnih naloga već se ista nalaze u organizacijskim jedinicama koje pripremaju odluke o službenim putovanjima.

PREPORUKA 1

I dalje preporučamo da se ažurnost evidentiranja izdataka za putne troškove (kao i svih ostalih izdataka koji se isplaćuju putem blagajne) i ažurnost podnošenja zahtjeva za refundaciju troškova putovanja u slučajevima kada organizator snosi troškove podigne na višu razinu.

PREPORUKA 2

Također preporučamo da se osigura da se pozivna pisma organizatora dostavljaju u Odsjek za materijalno-financijsko poslovanje koji je odgovoran za kontrolu materijalno-financijske dokumentacije prije isplate troškova.

5.1.3 Izdaci za uporabu vozila

Ukupni izdaci za uporabu službenih vozila u 2020. godini iznose 3.245.640 KM. Značajni izdaci se odnose na izdatke za autogume (52.100 KM), benzin (86.484 KM), dizel (2.017.615 KM), registraciju motornih vozila (58.950 KM), materijal i usluge za održavanje vozila (809.700 KM) i osiguranje vozila (209.003 KM). Na skoro svim pozicijama je došlo do smanjenja izdataka u odnosu na prethodnu godinu, a do najvećeg smanjenja je došlo kod izdataka za dizel (1.693.487 KM), materijal i usluge za održavanje vozila (581.506 KM) te autogume (314.297 KM).

U Ministarstvu i Oružanim snagama BiH postoje dva pravilnika kojima je regulirano korištenje službenih vozila i to Pravilnik o broju, načinu korištenja i održavanju službenih vozila u Ministarstvu obrane BiH i Pravilnik o broju, uvjetima nabave, načinu korištenja i određivanju osoba sa pravom korištenja službenih specijaliziranih vozila u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama BiH.

¹⁵ Službeni glasnik BiH, br. 6/12 i 10/18

Prema Pravilniku Vijeća ministara BiH o uvjetima nabave i načinu korištenja službenih vozila u institucijama Bosne i Hercegovine¹⁶, Ministarstvu je dano pravo na korištenje 22 vozila i to četiri vozila niže klase, 13 niže srednje klase, četiri srednje klase te jedno vozilo više srednje klase. Ministarstvo je zaključno sa 31.12.2020. godine raspolagalo sa 20 vozila i to sedam vozila više srednje klase i 13 vozila niže srednje klase.

Također, Ministarstvo raspolaže i jednim specijaliziranim vozilom. Kao i prethodnih godina, neusklađenost broja vozila po klasama sa Pravilnikom se pravda nedostatkom sredstava koja su potrebna za kupovinu vozila odgovarajuće klase nakon eventualne prodaje viška vozila koja po klasi nisu sukladna Pravilniku. Pravilnikom je definirano i pravo korištenja službenih motornih vozila za službene potrebe ministra, dvojice zamjenika ministra i tajnika Ministarstva u trajanju od 24 sata dnevno u radne i neradne dane. Tijekom revizije smo se uvjerali da se u Ministarstvu vode evidencije o održavanju vozila kao i o prosječnoj potrošnji goriva po vozilima.

5.1.4 Izdaci za materijal

Ukupni troškovi materijala Ministarstva u 2020. godini iznosili su 5.370.460 KM i manji su u odnosu na prošlu godinu za 3.190.870 KM. Financijski značajni troškovi se odnose na hranu i prehrambeni materijal (3.117.396 KM), odjeću, uniforme i platno (1.249.141 KM), medicinski materijal (151.869 KM) i vojni materijal (143.876 KM).

Materijal je za potrebe Ministarstva nabavljan od dobavljača izabranih po okvirnim sporazumima iz prethodnih godina te ugovorima po okvirnim sporazumima zaključenim na temelju provedenih otvorenih postupaka u 2020. godini. Na bazi uzorka, testirana je realizacija pojedinih ugovora te nisu utvrđeni značajni problemi pri realizaciji ugovora. Testirane su fakture za pojedine dobavljače i ustanovljeno je da isporučene cijene odgovaraju ugovorenim. Uvjerali smo se da se realizacija ugovora prati vrijednosno i količinski.

Vojni materijal: Proračunom je za ove potrebe planirano utrošiti 780.000 KM. Prestrukturiranjem Proračuna, ova pozicija je umanjena na iznos od 350.000 KM. Zaključno s 31.12.2020. godine izvršenje je iznosilo svega 143.876 KM, što predstavlja 41% izvršenja od raspoloživih sredstava, odnosno 10% izvršenja u odnosu na prethodnu godinu. Cjelokupan trošak evidentiran je na temelju faktura izabranog dobavljača. Provedenim revizijskim postupcima utvrdili smo kako je isporuka vojnog materijala izvršena temeljem dva kupoprodajna ugovora iz 2019. godine. Dokumentacija je cjelovita. Uz fakturu su priloženi i ostali dokumenti koji potvrđuju isporuku robe (otpremnicu, prijemni list, nalog za unos u ISFU i sl.). Fakturirane cijene odgovaraju ugovorenima. Izvršena je jednokratna isporuka cjelokupne ugovorene količine.

Izdaci za odjeću, uniforme i platno: Proračunom za 2020. godinu na ovom kontu je planirano utrošiti 3.214.500 KM. Prestrukturiranjem proračuna, ova pozicija je umanjena na iznos od 1.298.000 KM. Zaključno s 31.12.2020. godine, izvršenje je iznosilo svega 1.238.652 (95% u odnosu na raspoloživa sredstva. Visok stupanj izvršenja na ovoj poziciji nije rezultat kvalitetnog planiranja nego posljedica prestrukturiranja proračuna koncem godine. Prestrukturiranje je odobreno od Ministarstva financija i trezora, a popraćeno odlukom Vijeća ministara BiH kojom je odobreno prebacivanje sredstava iz godišnjeg proračuna na višegodišnje kapitalne projekte.

¹⁶ Službeni glasnik BiH broj: 26/14, 81/14, 78/15, 42/17, 53/17, 62/17, 34/18, 5/19, 81/19, 54/20 i 80/20

5.1.5 Izdaci za tekuće održavanje

Izdaci za tekuće održavanje sa 31.12.2020. godine su ostvareni u iznosu od 2.890.919 KM i manji su u odnosu na prethodnu godinu za 612.715 KM. Značajni troškovi odnose se na popravku i održavanje vozila (809.598 KM), popravku i održavanje opreme (767.667 KM) te popravku i održavanje zgrada (350.394 KM). Ministarstvo svake godine provodi i nabavu materijala za popravak i održavanje zgrada. Radi se o popravcima za koje Ministarstvo ne angažira vanjske izvođače već popravke vrši samostalno. Realizacija troškova se prati sukladno zaključenim ugovorima.

5.1.6 Izdaci za energiju i komunalne usluge

Ukupni izdaci za energiju i komunalne usluge sa 31.12.2020. godine iznose 6.745.197 KM. Značajni troškovi odnose se na izdatke za: energiju (3.525.451 KM), lož ulje (1.444.733 KM), vodu i kanalizaciju (803.694 KM) i centralno grijanje (453.675 KM). U odnosu na prethodnu godinu ovi izdaci su u 2020. godini manji za 8%.

Ministarstvo je nastavilo aktivnosti na usuglašavanju obveza između Ministarstva i određenih dobavljača električne energije i usluga vodovoda i kanalizacije, a koje se odnose na dug iz ranijeg razdoblja.

5.1.7 Ugovorene usluge

Ukupno realizirani izdaci za ugovorene usluge prema podacima u Glavnoj knjizi i Godišnjem finansijskom izvješću sa 31.12.2020. godine iznose 2.368.897 KM, od čega se značajniji iznosi odnose na usluge primarne zdravstvene zaštite (630.988KM), usluge održavanja tečajeva za policijske službenike (612.084 KM) i usluge reprezentacije (138.806KM). U usporedbi sa prethodnom godinom izvršenje je manje za 317.844 KM ili 12%. Postupcima revizije utvrđeno je da su usluge izvršene sukladne potpisanim ugovorima i pratećoj dokumentaciji.

Usluge primarne zdravstvene zaštite: Na ovaj konto knjižene su usluge zdravstvenih pregleda djelatnih vojnih osoba i to pilota i letачkog osoblja, deminera, vozača i osoba koje se upućuju na školovanje i u vojne misije u inozemstvo, što uključuje vakcinaciju, sistemske preglede, ocjenu sposobnosti i sl. Za ove potrebe, Ministarstvo je provelo proceduru izbora dobavljača i zaključilo ugovore sa zdravstvenim ustanovama u Sarajevu, Mostaru, Tuzli, Zenici.

Usluge održavanja tečajeva za policijske službenike: Na ovaj konto su knjižene naknade plaće za kadete koji se školuju u zemlji i inozemstvu u iznosu od 25% osnovne plaće početnog radnog mjesta stručne sprege za koju se školuju sukladno Zakonu o plaćama u institucijama BiH. Plaćanje se vrši mjesečno (uz plaću) na temelju mjesečnih pregleda kadeta, a međusobni odnosi Ministarstva i kadeta su definirani pojedinačnim ugovorima. Na ovaj konto također su knjižene naknade za vojnike, podoficire i oficire koji su na obuci prije primanja u radni odnos, sukladno Pravilniku o prijemu u vojnu službu, za koju se također isplaćuje naknada od 25% od osnovne plaće za čin za koji se školuju, a međusobna prava i obveze utvrđene su u pojedinačnim ugovorima sa kandidatima.

Usluge reprezentacije: Pravilnikom o korištenju sredstava za reprezentaciju Vijeća ministara BiH, Ministarstvu je, uključujući i Oružane snage BiH, utvrđen maksimalan iznos sredstava za reprezentaciju, na godišnjoj razini, od 330.000 KM. Praćenje utroška sredstava reprezentacije prema korisnicima i utvrđenim limitima za internu reprezentaciju obavlja Odjel za opće i zajedničke poslove, praćenje realizacije ugovora potpisanih za potrebe nabave robe za internu

reprezentaciju se vrši u Oružanim snagama, dok Sektor za financije i proračun prati troškove i vodi evidenciju o mjesečnoj potrošnji sredstava i ukupno odobrenom godišnjem iznosu za reprezentaciju.

5.1.8 Kapitalni izdaci

Proračunom za 2020. godinu Ministarstvu su odobreni kapitalni izdaci u iznosu od 1.785.000 KM. U tijeku godine izvršeno je prestrukturiranje kojim su tekući izdaci umanjeni za 532.700 KM u korist kapitalnih izdataka za nabavu opreme, tako da su ukupno odobreni kapitalni izdaci iznosili 2.322.000 KM.

Ukupna realizacija kapitalnih izdataka sa 31.12.2020. godine iznosila je 1.159.121 KM, od čega se 142.568 KM odnosi na razgraničene rashode za nabavu opreme i vozila za koje su ugovori zaključeni krajem 2020. godine, a realizacija izvršena u 2021. godini. Niska realizacija kapitalnih izdataka posljedica je kasnog usvajanja proračuna. Realizirani izdaci se odnose na nabavu opreme (1.146.757 KM), stalnih sredstava u obliku prava (6.903 KM) i rekonstrukciju i investicijsko održavanje (5.461 KM). Nabava opreme odnosi se na nabavu vojne opreme (575.290 KM), nabavu motornih vozila (279.997 KM), ostalih prijevoznih sredstava (143.688 KM), opreme za prijenos podataka i glasa (80.204 KM) te ostale opreme (63.267 KM).

5.1.9 Višegodišnja kapitalna ulaganja

Ministarstvo je sa 31.12.2020. godine imalo na raspolaganju sredstva za realizaciju četiri višegodišnja kapitalna projekta u ukupnom iznosu od 25.148.689 KM, od čega su neutrošena i prenesena sredstva iz 2019. godine 21.826.689 KM, 22.000 KM su sredstva odobrena Zakonom o proračunu institucija BiH za 2020. godinu, a 3.300.000 KM su sredstva osigurana prestrukturiranjem koncem 2020. godine. Radi se o projektima: Remont helikoptera (7.480.000 KM), Osiguranje i unapređenje operativnosti motornih vozila Oružanih snaga BiH (15.367.000 KM), Nabava helikoptera (1.374.800 KM) te Tranzicija i zbrinjavanje otpuštenog personala MO i OS BiH – Perspektiva (926.889 KM).

Ukupna realizirana sredstva višegodišnjih projekata sa stanjem na 31.12.2020. godine iznose 10.280.723 KM i odnose se na projekt „Osiguranje i unapređenje operativnosti motornih vozila oružanih snaga BiH“ (10.260.782 KM) i „Perspektiva“ (19.941 KM). Na ostalim projektima nije bilo realizacije sredstava. Neutrošena sredstva (14.867.966 KM) su prenesena u 2021. godinu. Ministarstvo u tekstualnom dijelu Godišnjeg financijskog izvješća detaljno obrazlaže aktivnosti koje je provodilo na realizaciji navedenih višegodišnjih projekata.

Remont helikoptera: Vijeće ministara BiH je 18.12.2013. godine na prijedlog Ministarstva donijelo Odluku o višegodišnjem projektu remonta helikoptera za razdoblje 2013.–2014. godina¹⁷ kojom je Ministarstvu odobreno 7.480.000 KM za remont helikoptera. Kako projekt još uvijek nije završen, Vijeće ministara BiH je donijelo Odluku o izmjeni odluke o višegodišnjem projektu remonta helikoptera za razdoblje 2013.–2014. godina kojim je produženo razdoblje realizacije do konca 2021. godine¹⁸.

Osiguranje i unapređenje operativnosti motornih vozila Oružanih snaga BiH: Vijeće ministara BiH je donijelo Odluku o odobravanju višegodišnjeg projekta „Osiguranje i unapređenje operativnosti motornih vozila Oružanih snaga Bosne i Hercegovine s razdobljem

¹⁷ Službeni glasnik BiH, broj 103/13

¹⁸ Službeni glasnik BiH, broj 6/21

realizacije 2016.–2018. godina¹⁹, u ukupnom iznosu od 21.211.000 KM²⁰. Ukupno raspoloživa sredstva u 2020. godini za ovaj projekt iznosila su 15.367.000 KM od čega su 12.037.000 KM sredstva prenesena iz 2019. godine, a 3.300.000 KM su sredstva osigurana prestrukturiranjem proračuna koncem 2020. godine sukladno Odluci Vijeća ministara BiH o izmjeni i dopuni Odluke o višegodišnjem projektu od 30.12.2019. godine. Ukupna realizacija projekta sa 31.12.2020. godine iznosi 10.260.782 KM. Vijeće ministara BiH je donijelo Odluku o izmjeni odluke o odobravanju višegodišnjeg projekta Osiguranje i unapređenje operativnosti motornih vozila Oružanih snaga BiH, kojom je produženo razdoblje realizacije projekta do 2022. godine.

Nabava helikoptera: Vijeće ministara BiH je 22.12.2017. godine donijelo Odluku o višegodišnjem projektu nabave helikoptera za Ministarstvo obrane i Oružane snage BiH²¹. Ovom Odlukom odobrena je nabava dva helikoptera ukupne vrijednosti 65 milijuna KM u cilju osiguranja i unapređenja operativnosti helikoptera Oružanih snaga BiH za vršenje zakonom propisanih misija. Projekt će se realizirati u razdoblju 2018.–2021. godina, uz financijsku pomoć Vlade Sjedinjenih Američkih Država, a na temelju Sporazuma između Vlade Sjedinjenih Američkih Država i Vlade Bosne i Hercegovine o ekonomskoj, tehničkoj i srodnoj pomoći za Bosnu i Hercegovinu broj 014-02-801/01 od 18.1.2001. godine²². Sa 31.12.2020. godine ukupna osigurana proračunska sredstva za ovaj projekt iznosila su 8.874.800 KM, od čega je u 2019. godini realizirano 7.500.000 KM, tako da su raspoloživa sredstva u 2020. godini iznosila 1.374.800 KM i ista su prenesena u 2021. godinu.

Program „Perspektiva“: Vijeće ministara BiH je na prijedlog Ministarstva 26.11.2020. godine usvojilo Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o višegodišnjem projektu tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog personala Ministarstva obrane i Oružanih snaga BiH – Program „Perspektiva“²³ kojom je projekt produžen na razdoblje do 2025. godine, a s ciljem da se osigura nastavak pomoći i potpore institucija Bosne i Hercegovine otpuštenim osobama iz Oružanih snaga BiH u reintegraciji iz vojnog u civilni život i njihovo novo upošljavanje. Također, navedenom odlukom smanjen je ukupan iznos sredstava koji se odobrava za projekt sa 3.242.600 KM na 2.533.411 KM. Do 2020. godine ukupna osigurana sredstva iznose 1.290.000 KM, a ostatak će biti osiguran u narednom razdoblju. Po ovom programu do 2019. godine realizirano je 363.111 KM, a u 2020. godini je realizirano 19.941 KM. Neutrošena sredstva u iznosu od 906.948 KM su prenesena u 2021. godinu.

PREPORUKA 3

Kako se radi o projektima od strateške važnosti za osiguranje operativnosti Oružanih snaga BiH, sukladno utvrđenoj misiji u Zakonu o obrani BiH, preporuča se Ministarstvu da i u narednom razdoblju maksimalnu pozornost posveti efikasnoj realizaciji navedenih projekata.

5.1.10 Donacije

Novčane donacije: Ministarstvo je u tijeku 2020. godine raspolagalo sredstvima novčanih donacija u ukupnom iznosu od 1.239.271 KM. Ukupno izvršenje donacija iznosilo je 23.223 KM, odnosno 2% od ukupno raspoloživih sredstava. Uvidom u realizaciju dodijeljenih donacija utvrđeno je da sva donatorska sredstva nemaju jednokratni karakter uporabe (sredstva za PSOTC koja su raspoloživa u iznosu od 1.210.503 KM) s obzirom na to da su namijenjena za

¹⁹ Službeni glasnik BiH, broj 5/16

²⁰ Službeni glasnik BiH, broj 94/16

²¹ Službeni glasnik BiH, broj 2/18

²² Službeni glasnik BiH - Međunarodni ugovori, broj 1/01

²³ Službeni glasnik BiH, broj 1/21

financiranje planskih aktivnosti kroz višegodišnje razdoblje. Na realizaciju ovih sredstava značajan utjecaj imala je i pandemija koronavirusa.

Naturalne donacije: U procesu prijema i evidentiranja naturalnih donacija u stalnim sredstvima, revizijskim postupcima konstatirane su određene manjkavosti kao i prethodnih godina, a koje se odnose na to: da je značajan protok vremena u

Još uvijek nije uspostavljen efikasan sustav sveobuhvatnog praćenja prijema i evidentiranja naturalnih donacija.

kompletiranju potrebne dokumentacije za evidentiranje, da nije uspostavljen efikasan sustav usuglašavanja evidencija u Glavnoj knjizi sa jedinstvenim sveobuhvatnim evidencijama primljenih naturalnih donacija na razini Ministarstva i Oružanih snaga BiH i na temelju koje bi se na vrijeme poduzimale aktivnosti da iste budu ažurno evidentirane u poslovne evidencije uz osiguranje potpune dokumentacije, itd. Po predloženoj evidenciji, još uvijek nisu evidentirana sva zaprimljena donirana sredstva zbog problematike klasifikacije i utvrđivanja cijena. Ministarstvo je u 2020. godini evidentiralo vrijednost donacija vezano za primljene radove na lokacijama te sustave kontrole i videonadzora ukupne vrijednosti od cca 4,5 milijuna KM, a po danim informacijama još uvijek nisu evidentirana sva sredstva i radovi koji traju duže vremensko razdoblje tako da će se te aktivnosti nastaviti u narednom razdoblju. Uzimajući u obzir prethodno navedeno može se zaključiti da još uvijek nije uspostavljen efikasan sustav sveobuhvatnog praćenja prijema i evidentiranja naturalnih donacija po zaključenim sporazumima.

PREPORUKA 4

Ministarstvo je dužno unaprijediti interne kontrole ovog procesa u cilju osiguranja efikasnijeg načina prijema i evidentiranja naturalnih donacija te, u suradnji sa osobama uključenim u ovaj proces, pravovremeno poduzimati potrebne aktivnosti kako ne bi dolazilo do zastoja u evidentiranju sredstava iz donacija.

5.2 Prihodi

Ministarstvo je u 2020. godini planiralo ostvariti 209.000 KM prihoda od iznajmljivanja prostora. U financijskim izvješćima za 2020. godinu iskazani su prihodi u ukupnom iznosu od 1.199.298 KM. Planirani prihodi od iznajmljivanja prostora nisu ostvareni iz razloga što kupac za usluge davanja u zakup prostora za postavljanje samouslužnih aparata (Delikomat d.o.o.) nije uplatio planirane iznose po ugovoru iz 2016. godine te se trenutno vodi sudbeni spor.

Prihodi su ostvareni prema sljedećoj strukturi: prihodi od refundacije bolovanja iz ranijih godina (885.992 KM), prihodi od trošarina na lož ulje (288.724 KM), prihodi od prekršajnog garantnog otpusta (14.075 KM) i prihodi od ostalih kazni (10.507 KM). Ministarstvo je u tekstualnom dijelu godišnjeg financijskog izvješća za 2020. godinu, obrazložilo izvršenje prihoda sukladno Instrukciji za sačinjavanje godišnjeg izvješća o izvršenju Proračuna proračunskih korisnika za razdoblje 01.01-31.12.2020. godine Ministarstva financija i trezora BiH.

5.3 Bilanca stanja

U bilanci stanja na 31.12.2020. godine iskazana su ukupna sredstva u iznosu od 105.518.284 KM. Ukupne obveze sa izvorima sredstava iskazane su u iznosu od 137.072.476 KM. Značajne stavke bilance stanja odnose se na: novčana sredstva (148.086 KM), kratkoročna potraživanja

(1.427.387KM), interne finansijske odnose (81.116 KM), neotpisanu vrijednost stalnih sredstava (103.861.695 KM), kratkoročne tekuće obveze (9.316.441 KM), obveze prema uposlenima (22.893.571 KM) i kratkoročna razgraničenja (1.000.769 KM).

Bilanca stanja prikazana je u Tablici II. u prilogu Izvješća.

5.3.1 Sredstva

Kratkoročna potraživanja iskazana u Glavnoj knjizi i Bilanci stanja na 31.12.2020. godine iznose 1.427.387 KM. Značajna potraživanja odnose se na potraživanja od pravnih osoba koja su, na 31.12.2020. godine, iskazana u iznosu od 890.390 KM (odnose na potraživanja za usluge davanja u zakup prostora za postavljanje samouslužnih aparata u iznosu od 673.004 KM i potraživanja za unaprijed plaćenu robu i usluge u iznosu od 217.386 KM) te ostalih potraživanja u ukupnom iznosu od 536.997 KM.

Ostala potraživanja (536.997 KM): U okviru ovog konta, značajni iznosi se odnose na potraživanja za dane akontacije za službeni put (106.614 KM) koje su u 2021. godini opravdane ili su u fazi pravdanja, potraživanja od vojno-diplomatskih predstavnika u inozemstvu (156.377 KM) od čega je u 2020. godini opravdano 118.472 KM, a razlika od 37.905 KM se odnosi na potraživanja iz ranijeg razdoblja i poduzete su aktivnosti na utvrđivanju mogućnosti naplate istog, potraživanja za refundaciju naknada za bolovanje (130.850 KM) te prijelazni račun potraživanja (137.290 KM).

U Ministarstvu su se poduzimale aktivnosti na spravljanju evidentiranih uplata po osnovu potraživanja sa evidentiranim i neevidentiranim potraživanjima, što je za rezultat imalo da ukupan saldo ostalih potraživanja nije negativan kao prethodne godine. Međutim, pojedina konta i dalje imaju negativan saldo i to potraživanja za preplaćene poreze i doprinose (-951 KM) i potraživanja za štete od osiguravajućih društava (-7.149 KM), što nije sukladno računovodstvenim pravilima i načelima. Salda na ovim kontima kao i kontu potraživanja od radnika za manjkove (10.853 KM) već duži niz godine su nepromijenjena. Kao i prethodnih godina, značajan iznos potraživanja po osnovu refundacija bolovanja i prijelaznom računu potraživanja je evidentiran u veljači 2021. godine, nakon sačinjavanja izvješća popisnog povjerenstva.

Potraživanja za refundaciju naknada za bolovanje (130.850 KM): U veljači 2021. godine, u suradnji sa Ministarstvom financija i trezora BiH značajan iznos (885.992 KM) je evidentiran pod datumom 31.12.2020. godine kao potraživanja iz ranijeg razdoblja, nakon što je utvrđeno da su ista i naplaćena u prethodnim godinama. U 2020. godini zahtjevi upućeni fondovima su evidentirani kao potraživanje na temelju evidencija iz Odsjeka za obračun plaća i naknada. Iako su poduzete značajne aktivnosti na spravljanju stanja potraživanja prema zavodima, Ministarstvo još uvijek nema točno stanje potraživanja po ovom osnovu za svaki zavod pojedinačno niti u internim evidencijama, a ni u glavnoj knjizi. Jedan od razloga otežanog praćenja i spravljanja je i što zavodi kasne sa donošenjem rješenja i uplatama, zatim pojedini zavodi vrše uplate za više rješenja, a bez pozivanja na ista i bez dostavljanja specifikacija na šta se uplata odnosi, što su sve otežavajuće okolnosti za vođenje evidencija i spravljanje stanja sa zavodima.

PREPORUKA 5

Ministarstvo treba nastaviti sa aktivnostima (u suradnji sa Ministarstvom financija i trezora BiH i nadležnim zavodima) koje će za rezultat imati utvrđivanje i iskazivanje točnog stanja potraživanja sa svakim zavodom pojedinačno te ukupnog potraživanja po osnovu refundacija naknada za bolovanje u glavnoj knjizi.

Prijelazni račun potraživanja (137.290 KM): Za razliku od prethodne godine saldo nije negativan, ali je i dalje prisutno evidentiranje potraživanja nakon uplata te neažurno evidentiranje potraživanja u glavnoj knjizi zbog kasnog dostavljanja dokumentacije u Odsjek za materijalno-financijske poslove (npr. sporazumi o naknadi troškova obuke). Značajan iznos potraživanja po osnovu sporazuma o naknadi troškova i drugih refundacija je dostavljen u računovodstvo i evidentiran u veljači nakon sačinjavanja izvješća popisnog povjerenstva iako su npr. navedeni sporazumi zaključeni u razdoblju srpanj – prosinac 2020. godine. Također, postoje uplate sredstava koje se ne odnose na Ministarstvo (npr. 58.554 KM i 32.748 KM), tako da se nismo mogli uvjeriti da je saldo prijelaznog računa potraživanja realno iskazan. Naime, s obzirom na to da je potraživanje za povrat PDV-a u iznosu od 431.986 KM evidentirano koncem 2020. godine, može se zaključiti da bi saldo ovog potraživanja trebao biti najmanje u visini ovog iznosa. Prilikom popisa i sačinjavanja Godišnjeg financijskog izvješća nije utvrđena struktura salda prijelaznog računa potraživanja (137.290 KM).

PREPORUKA 6

Ministarstvo treba uspostaviti efikasan sustav unutarnjih kontrola vezano za evidentiranje i naplatu potraživanja.

Nefakturirana potraživanja: Tijekom revizije smo upoznati da postoje zaključeni ugovori iz prethodnih godina po kojima Ministarstvo nije vršilo fakturiranje kao ni naplatu mjesečne zakupnine sukladno odredbama istih. Radi se o pet ugovora o izdavanju i zakupu resursa stacioniranih komunikacijskih čvorova iz 2015. godine:

1. Ugovor o izdavanju i zakupu resursa stacionarnih komunikacijskih čvorišta (SKČ) broj: 09-03-21-4234/15 od 17.11.2015. godine, između Ministarstva (zakupodavac) i Avaks Net d.o.o. (zakupac). U članku 1. je definirano da zakupodavac izdaje zakupcu SKČ resurse po cijeni od 250 KM mjesečno od 01.11.2015. godine.
2. Ugovor o izdavanju i zakupu resursa stacionarnih komunikacijskih čvorišta broj: 09-03-21-1387/16 od 23.03.2016. godine, između Ministarstva (zakupodavac) i Mobilinka d.o.o. Radio „OSM“ (zakupac). U članku 1. je definirano da zakupodavac izdaje zakupcu SKČ resurse po cijeni od 250 KM mjesečno od 01.01.2016. godine.
3. Ugovor o izdavanju u zakup resursa stacionarnih komunikacijskih čvorišta broj: 09-03-21-4236/15 od 17.11.2015. godine, između Ministarstva (zakupodavac) i JP Elektroprivreda BiH (zakupac). U članku 1. je definirano da zakupodavac izdaje zakupcu SKČ resurse po cijeni od 5.850 KM mjesečno i to od 01.11.2015. godine.
4. Ugovor o izdavanju u zakup resursa stacionarnih komunikacijskih čvorišta broj: 09-03-21-4237/15 od 17.11.2015. godine, između Ministarstva (zakupodavac) i Radio i televizija BN d.o.o. (zakupac). U članku 1. je definirano da zakupodavac izdaje zakupcu SKČ resurse po cijeni od 2.010 KM mjesečno od 01.11.2015. godine.
5. Ugovor o izdavanju u zakup resursa stacionarnih komunikacijskih čvorišta broj: 09-03-21-4235/15 od 17.11.2015. godine, između Ministarstva (zakupodavac) i Mibo

komunikacije d.o.o. Sarajevo (zakupac). U članku 1. je definirano da zakupodavac izdaje zakupcu SKČ resurse po cijeni od 500 KM od 01.11.2015. godine.

Naime, postojanje ovakvih ugovora navedeno je u Izvješću o obavljenoj analizi stanja na kontima potraživanja od 02.12.2020. godine koje je sačinjeno po naredbi ministra od 8.9.2020. godine. Ministar je 7.4.2021. godine donio Odluku o utvrđivanju činjeničnog stanja o korištenju Stacionarnih komunikacijskih čvorišta Ministarstva i Oružanih snaga od strane eksternih korisnika i do okončanja revizije te aktivnosti nisu bile završene.

PREPORUKA 7

Potrebno je okončati aktivnosti na utvrđivanju stanja vezano za navedene ugovore u smislu jesu li isti još uvijek na snazi, koriste li eksterni korisnici još uvijek stacionarna komunikacijska čvorišta Ministarstva i Oružanih snaga, zatim aktivnosti na utvrđivanju razloga nefakturiranja i mogućnosti naplate sredstava u narednom razdoblju koristeći raspoložive mehanizme, te utvrditi eventualnu odgovornosti za nastale propuste.

Stalna sredstva: Iskazano stanje stalnih sredstava u poslovnim knjigama Ministarstva odnosi se na evidentirana ulaganja u objekte i opremu koja su izvršena iz proračuna i donatorskih sredstava od datuma kada je osnovano Ministarstvo, kao i dio procijenjene vrijednosti naslijeđene imovine. Stalna sredstva Ministarstva evidentirana su u ukupnom iznosu od 103.861.695 KM, a sastoje se od građevina – vanjska osvjtljenja, trotoari i ograde (129.996 KM) i montažnih objekata (28.616 KM), opreme (394.179.802 KM), stalnih sredstava u obliku prava (3.015.705 KM), sredstava u pripremi (23.535.745 KM), sredstva van uporabe (711.790 KM) i ispravke vrijednosti stalnih sredstava (-317.739.958 KM).

Sredstva u pripremi (23.535.745 KM): Saldo u iznosu od 16.355.715 KM evidentiran na kontu „Priprema i izgradnja ostalih zgrada“ po danom obrazloženju se najvećim dijelom odnosi na investicijska ulaganja u objekte koji nisu evidentirani u poslovnim knjigama Ministarstva zbog postojeće problematike državne imovine. Cjelokupan iznos je preneseno stanje iz prethodne godine. Iskazano stanje konta „Oprema u pripremi“ (7.172.514 KM), po danom obrazloženju najvećim dijelom se također odnosi na investicijska ulaganja u objekte koji nisu evidentirani u poslovnim knjigama Ministarstva uslijed istog problema.

5.3.2 Obveze

Kratkoročne tekuće obveze iskazane na 31.12.2020. godine, iznose 9.316.441 KM, što je u odnosu na prethodnu godinu više za 4.486.881 KM. Najznačajniji iznos odnosi se na obveze prema dobavljačima (9.303.328 KM). Ostatak sredstava na kratkoročnim tekućim obvezama odnosi se na obveze prema fizičkim osobama (11.332 KM) i obveze po obustavljanim porezima i doprinosima (1.781 KM).

Kratkoročne tekuće obveze prema uposlenima (22.893.571 KM) se odnose na obveze za plaće (6.793.825 KM), obveze za naknade plaća (3.334.848 KM), ostale obveze za naknade troškova uposlenih (4.920.277 KM) te obveze za poreze i doprinose (7.844.621 KM).

Kratkoročna razgraničenja iskazana su u iznosu od 1.000.769 KM i najvećim dijelom se odnose na razgraničene prihode koji se uglavnom odnose na potraživanja od firme Delikomat (673.004 KM), razgraničene rashode (259.920 KM) koji se odnose na razgraničene rashode za dane avanse što korespondira sa kontom potraživanja za dane avanse (117.351 KM) po osnovu

nabave tri vozila za potrebe VDI u Zagrebu, Washingtonu i Bruxellesu te razgraničene rashode za nabavu roba i usluga (142.569 KM) po osnovu ugovora o nabavama roba i usluga zaključenih u 2020. godini, a čija realizacija će biti u 2021. godini.

Konfirmacije salda dobavljača: Zahtjevi za konfirmacijom salda na 31.12.2020. godine na bazi odabranog uzorka su poslani dobavljačima u cilju potvrđivanja iskazanih stanja dobavljača na navedeni dan. Analizom primljenih konfirmacija i ranije dostavljenih izvoda otvorenih stavki dobavljača i njihovim usuglašavanjem sa iskazanim stanjima u glavnoj knjizi i poslovnim evidencijama, te analizom pregleda neusuglašanih stanja sa dobavljačima, koji je sačinjen u računovodstvu Ministarstva, konstatirano je da još uvijek postoje neslaganja u saldima obveza prema dobavljačima. Za primljene konfirmacije ili usporedbom primljenih IOS-a za 12 dobavljača, ponovno su ustanovljena neslaganja sa saldima u Glavnoj knjizi koja se većim dijelom odnose na neusuglašene obveze prema elektrodistribucijama (dugovanja do 2006. godine bivših entitetskih ministarstava obrane, sporne obračunate zatezne kamate koje nisu evidentirane i dr.), potraživanja po osnovu kašnjenja u plaćanju, koje je potrebno adekvatno obrazložiti i dokumentirati u suradnji s ovim dobavljačima, te utvrditi je li i u kojem točno iznosu predstavljaju obveze Ministarstva. Iako je Ministarstvo poduzimalo aktivnosti u procesu usuglašavanja salda obveza formiranjem tima za usuglašavanje obveza te je odgovoreno na značajan broj dostavljenih IOS-a dobavljača u tijeku godine što je rezultiralo određenim usuglašavanjima stanja, ove aktivnosti je potrebno i dalje nastaviti u cilju uređenja ove oblasti.

PREPORUKA 8

Ministarstvo treba kontinuirano i sa dužnom pozornošću pratiti proces usuglašavanja stanja obveza prema dobavljačima, te da se za neusuglašene obveze prema dobavljačima u suradnji sa istim utvrdi da li i u kojem točno iznosu one predstavljaju obveze i poduzmu daljnje aktivnosti u cilju konačnog uređenja stanja po ovom pitanju.

5.3.3 Popis sredstava i obveza

Na temelju odluke o redovitom godišnjem popisu imovine, potraživanja i obveza u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH te naredbe načelnika Zajedničkog stožera Oružanih snaga BiH, izvršen je popis sredstava, zaliha materijala i sitnog inventara, potraživanja i obveza na 31.12.2020. godine. Popisom je obuhvaćena cjelokupna perspektivna pokretna imovina, neperspektivna pokretna imovina, novčana sredstva u blagajnama, sredstva dana i primljena na privremenu uporabu te objekti na perspektivnim lokacijama. Odlukom ministra od 19.10.2020. godine imenovana su pojedinačna popisna povjerenstva kao i Središnje popisno povjerenstvo. Povjerenstva su uradila pojedinačna izvješća o popisu stalnih sredstava na 31.12.2020. godine. Izvršen je obračun amortizacije pojedinačno po svakom stalnom sredstvu.

Popis je izvršen na temelju Naputka o popisu – inventariranju u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH²⁴. Povjerenstva su uradila pojedinačna izvješća o popisu stalnih sredstava na 31.12.2020. godine. Središnje popisno povjerenstvo je 15.02.2021. godine sačinilo Izvješće o izvršenom popisu sredstava i obveza u Ministarstvu i OS BiH. Izvješće sadrži informacije o načinu na koji je organiziran popis, šta je obuhvaćeno popisom, stanje obveza i potraživanja, stanje novčanih sredstava u blagajni Ministarstva i blagajnama u Oružanim snagama BiH, rekapitulacije manjkova i viškova u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH, pregled materijalnih sredstava za rashodovanje, popis objekata, pregled pozajmljenih sredstava, pregled neperspektivnih materijalnih sredstava u OS, pregled neslaganja na obračunu, informacije o problemima sa kojima su se susretala popisna povjerenstva te prijedlog mjera za unapređenje

²⁴ Naputak broj 12-02-2-1178/12 od 09.03.2012. godine

procesa popisa u narednom razdoblju. Odlukom o prihvatanju rezultata popisa u Ministarstvu i OS BiH za 2020. godinu od 16.2.2021. godine rukovodstvo Ministarstva je prihvatilo Izvješće Središnjeg povjerenstva o izvršenom popisu. Ovom Odlukom zaduženi su sektori (Sektor za financije i proračun, Odjel za opće i zajedničke poslove, Zajednički stožer OS) da provedu sve neophodne aktivnosti te rokovi za realizaciju istih. Napominjemo kako nismo prisustvovali izvršenom popisu imovine i obveza (situacija sa koronavirusom). Reviziju smo izvršili naknadnim pregledom popisne dokumentacije, izvješća popisnih povjerenstava i odluka u svezi sa izvršenim popisom.

Popis imovine u Oružanim snagama BiH: Redoviti godišnji popis imovine u Oružanim snagama izvršen je na temelju naredbe načelnika Zajedničkog stožera Oružanih snaga BiH, a sukladno važećim propisima. Aktivnosti na provedbi popisa pokrenute su blagovremeno te je u konačnici, unatoč problemima prouzrokovanim pojavom koronavirusa i drugim poteškoćama, uspješno izvršen redoviti godišnji popis. Popisana su novčana sredstva te materijalna sredstva na lokacijama na kojima se nalaze. Također, popisana je nepokretna imovina, odnosno objekti za smještaj ljudstva, skladišta i višenamjenski objekti na lokacijama koje su okarakterizirane kao perspektivne, iako se ovi objekti knjigovodstveno ne evidentiraju na razini Oružanih snaga. Nakon izvršenog fizičkog popisa, Povjerenstvo za koordinaciju je zaprimilo, pregledalo i objedinilo pojedinačna izvješća popisnih povjerenstava te izvršilo obračun inventure. Utvrđene su popisne razlike (manjkovi) po komandama/jedinicama Oružanih snaga BiH (Zajednički stožer, Operativna komanda, Komanda za potporu). U odnosu na popisanu količinu sredstava, utvrđena su minimalna neslaganja. Za utvrđene manjkove pokrenuti su postupci za nadoknadu materijalne štete. Rezultati popisa su prihvaćeni Odlukom o prihvatanju rezultata inventariranja u Ministarstvu i Oružanim snagama za 2020. godinu od 16.02.2021. godine te su zadužene odgovarajuće organizacijske cjeline da izvrše potrebne radnje kako bi se knjigovodstveno stanje uskladilo sa stvarnim.

Popis stalnih sredstava Ministarstva: Za popis stalnih sredstava Ministarstva imenovano je posebno povjerenstvo od pet članova. Povjerenstvo je izvršilo popis, utvrdilo viškove i manjkove po popisu i sačinilo Izvješće. Popis je izvršen na temelju popisnih listi iz modula stalnih sredstava po uredima i ostalim prostorijama u zgradi sjedišta Ministarstva te magazinu.

Popis potraživanja: Popis potraživanja izvršilo je imenovano Povjerenstvo za popis novčanih sredstava, potraživanja i obveza. Prema izvješću o popisu, popis potraživanja je izvršen sa stanjem 31.12.2020. godine prema podacima u Glavnoj knjizi na 5.2.2021. godine. Povjerenstvo je konstatiralo da u momentu popisa nisu bile izvršene sve pripremne radnje te provedena sva knjiženja. Povjerenstvo nije utvrđivalo stvarni iznos potraživanja koji treba biti

Evidentiranje i popis potraživanja u poslovnim knjigama Ministarstva nije u cijelosti izvršeno sukladno važećim propisima.

proknjižen u Glavnoj knjizi. S obzirom na to da su i poslije 5.2.2021. godine vršena knjiženja na kontima potraživanja postoje značajne razlike u stanjima potraživanja koje je konstatiralo popisno povjerenstvo od

stanja iskazanog u GK i bilanci stanja. Najveće odstupanje odnosi se na potraživanja za refundacije bolovanja (790.912 KM) za koja je popisno povjerenstvo konstatiralo negativan saldo u iznosu –660.062 KM, dok je u konačnoj Glavnoj knjizi stanje iskazano u iznosu 130.850 KM. Negativan saldo potraživanja koji je konstatiran od strane popisnog povjerenstva odnosi se na potraživanja za refundacije bolovanja što je u suradnji sa Ministarstvom financija i trezora BiH evidentirano u Glavnoj knjizi pod datumom 31.12.2020. godine kao potraživanja iz ranijeg razdoblja, nakon što je utvrđeno da su ista i naplaćena u prethodnim godinama. Kao i prethodnih godina, popisno povjerenstvo popisom nije obuhvatilo potraživanja od organa (81.116 KM) koja se odnose na potraživanja Ministarstva od DCA za SAR misiju.

PREPORUKA 9

Ponovno preporučamo Ministarstvu da osigura provedbu popisa potraživanja sukladno važećim propisima i svrsi popisa. Povjerenstvo treba utvrditi stvarna potraživanja i eventualna odstupanja u odnosu na knjigovodstveno stanje u trenutku popisa.

5.4 Status pokretne perspektivne i neperspektivne imovine bivših ministarstava obrane Republike Srpske i Federacije Bosne i Hercegovine

Pokretna perspektivna vojna imovina: Ministarstvo je procjenu i uknjiženje pokretne perspektivne imovine obavljalo na temelju Zakona o obrani, Sporazuma o konačnom raspolaganju svim pravima i obvezama na pokretnoj imovini koja će i dalje služiti za potrebe obrane, te internih odluka. Odgovornost za procjenu materijalnih sredstava je na Ministarstvu, a u procesu revizije se nismo upuštali u pojedinačne procjene vrijednosti istih.

Iako su se krajnji rokovi za okončanje ovog procesa više puta pomjerali, kao konačni rok utvrđen je 31.07.2019. godine. Međutim, u procesu revizije finansijskih izvješća Ministarstva za 2020. godinu, uočeno je kako je došlo do povećanja salda na kontima stalnih sredstava temeljem Odluke o povećanju vrijednosti borbenih i neborbenih motornih vozila u sustavu obrane u ukupnom iznosu od 3.388.129 KM (neborbena motorna vozila 1.835.864 KM i borbena motorna vozila 1.552.265 KM). Temelj za povećanja vrijednosti stalnih sredstava jesu sredstva naslijeđena od bivših entitetskih ministarstava, a koja su se naturalno vodila u Oružanim snagama. Odluka je donesena 19.08.2020. godine. *Obveza ministarstva je da i dalje kontinuirano prati proces identifikacije i evidentiranja pokretne perspektivne vojne imovine.*

Sredstva klasificirana kao sitan inventar još uvijek nisu uknjižena. Da bi se izvršilo uknjiženje sitnog inventara potrebno je da Ministarstvo financija i trezora BiH izvrši instalaciju aplikacije – odnosno modula za sitni inventar u Ministarstvu i Oružanim snagama.

Pokretna neperspektivna vojna imovina: Pokretna neperspektivna vojna imovina je vlasništvo entiteta, iako Ministarstvo odvojeno čuva ovu imovinu u svojim skladištima koju popisuje i naturalno usuglašava s materijalnim evidencijama. Proces povrata materijalnih sredstava Vladi Federacije i Vladi Republike Srpske je u završnoj fazi. Naime, na korištenje entitetima predano je preko 99% stavki imovine.

6. UPOŠLJAVANJE I STATUS ANGAŽIRANIH OSOBA

Zakonom o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2020. godinu, Ministarstvu je odobreno 10.011 uposlenih. Na 31.12.2020. godine, prema pregledu dinamike upošljavanja od 01.01. do 31.12.2020. godine, Ministarstvo je imalo 9.548 uposlenih, od čega se 837 odnosi na civilne osobe, a 8.711 na djelatne vojne osobe.

Tijekom 2020. godine u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH je uposleno 339 osoba od čega se 58 odnosi na civilne osobe, a 281 na djelatne vojne osobe. U istom razdoblju, radni odnos je prestao za 499 osoba i to 87 civilnih te 412 djelatnih vojnih osoba. Dinamika upošljavanja uključuje i interne premještaje i unapređenja.

Civilne osobe: U razdoblju od 01.01. do 31.12.2020. godine u radni odnos je primljeno ukupno 58 osoba. Na neodređeno vrijeme su uposlene tri osobe (uposlenici) i to nakon provedene

natječajne procedure putem javnog oglasa. Tijekom godine za 87 civilnih osoba je prestao radni odnos u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH po raznim osnovama (treba imati u vidu da su u ovaj broj uključeni i interni premještaji). Postupcima revizije na testiranom uzorku smo se uvjerali da je upošljavanju na neodređeno vrijeme prethodilo raspisivanje javnog oglasa i provedba natječajne procedure, a da su interni premještaji izvršeni nakon donesenih odluka o internom premještaju od strane ministra te uz zaključivanje ugovora o radu. Za imenovane osobe su donesene odluke o imenovanju, a angažiranje državnih službenika na određeno vrijeme je vršeno uz prethodno pribavljenu suglasnost Agencije za državnu službu BiH. Sa uposlenicima koji su angažirani na poslovima vezanim za mandat izabranih dužnosnika su sačinjeni ugovori o radu na određeno vrijeme.

Ministarstvo je provelo ocjenjivanje državnih službenika i uposlenika za 2020. godinu i izvješće dostavilo Agenciji za državnu službu BiH.

Djelatne vojne osobe: Prema pregledu dinamike upošljavanja, tijekom 2020. godine je uposlena 281 djelatna vojna osoba. Postupcima revizije na testiranom uzorku smo se uvjerali da su oglasi za upošljavanje raspisivani te da su sa kandidatima sačinjeni ugovori o radu.

7. JAVNE NABAVE

Ministarstvo je donijelo Plan javnih nabava za 2020. godinu, kako je propisano Zakonom o javnim nabavama²⁵ te u tijeku godine izvršilo pet izmjena plana. Pojava koronavirusa značajno je opteretila funkcioniranje Sektora za nabavu i logistiku Ministarstva u 2020. godini. Za svaki postupak javne nabave, odlukom ministra, formirano je povjerenstvo koje provodi postupke javnih nabava.

Prema prezentiranim podacima, Ministarstvo je u 2020. godini provelo 113 postupaka javnih nabava iz tekućih izdataka (21 otvoreni postupak u iznosu od 7.679.723 KM, pet konkurentskih postupaka u iznosu od 88.098 KM, devet pregovaračkih postupaka u iznosu od 650.679 KM i 11 postupaka sukladno Aneksu II., dio B i C Zakona o javnim nabavama u iznosu od 930.856 KM te izuzetih od zakona u iznosu od 27.103 KM i 67 izravnih sporazuma u iznosu od 333.886 KM). S obzirom na to da je Zakon o proračunu institucija BiH i međunarodnih obveza BiH za 2020. godinu usvojen tek 29. srpnja 2020. godine, Ministarstvo je provelo samo jedan otvoreni i 18 izravnih sporazuma iz kapitalnih izdataka. Nakon prethodno provedenih postupaka, ukupna vrijednost zaključenih ugovora iznosila je 9.710.345 KM (9.475.702 KM iz tekućih izdataka i 234.643 KM iz kapitalnih izdataka).

Ministarstvo je također zaključilo ugovore po osnovu postupaka započetih u ranijim godinama, a koji su okončani u tekućoj godini u iznosu od 1.891.230 KM.

Nedostaci u procedurama javnih nabava odnose se na nedostatno istraživanje tržišta, kasno pokretanje postupka nabave, predugo trajanje procedura i propuste u evaluaciji ponuda.

Revizijskim postupcima obuhvaćeni su sljedeći postupci javnih nabava: nabava rezervnih dijelova i potrošnog materijala za helikoptere (307.917 KM), mrkog uglja (69.556 KM), usluga održavanja mrežnog print

sustava (43.056 KM), usluga na tekućem održavanju-reviziji, ispitivanju i sanaciji elektroenergetskih pogona na objektima Ministarstva i Oružanih snaga BiH (138.500 KM), ukupljenog naftnog plina (80.271 KM), usluga opće popravke rezervnih dijelova, sklopova i agregata za helikoptere (318.119 KM), građevinskog materijala (179.590 KM), izvođenja radova

²⁵ Službeni glasnik BiH, broj 39/14

na servisiranju, remontu i sanaciji termoelektričnih postrojenja (240.000 KM), izvođenja građevinsko-zanatskih radova na održavanju vojnih objekata (134.954 KM), usluga tiskanja i nabave propagandnog materijala (34.632 KM), nabave potpore za ArcGIS (19.927 KM), motornih vozila (159.997 KM), hrane i prehrambenih artikala (1.541.744 KM), usluga cateringa (74.250 KM), HTZ opreme (197.748 KM), zaštitnih higijensko-epidemioloških kombinezona (85.407 KM), svježeg junećeg i pilećeg mesa (93.366 KM), lož ulja i mazuta (1.445.159 KM), goriva dizel na benzinskim crpkama (40.000 KM), usluga životnog osiguranja (327.998 KM), goriva (2.145.906 KM), osiguranja motornih vozila (229.688 KM), usluga izvođenja građevinsko-zanatskih radova (43.000 KM), usluga preventivne zaštite mentalnog zdravlja i psiho-socijalne asistencije i relaksacije pripadnika Ministarstva i Oružanih snaga BiH (136.000 KM), usluga servisiranja i održavanja motornih vozila (190.000 KM).

Navodimo opća zapažanja i slabosti uočene tijekom revizije:

- Pokretanje procedura javnih nabava nije pratilo dinamiku definiranu planom nabava za 2020. godinu te je konstatirano kašnjenje kod znatnog broja pokrenutih procedura, a isto je posljedica nedostatka kadra, kasnog usvajanja proračuna i kompleksnosti samih procedura koje se provode te pandemije izazvane koronavirusom.
- Značajno vremensko razdoblje protekne od trenutka pripreme, izrade i odobravanja tenderske dokumentacije, do procesa ugovaranja, odnosno potpisivanja ugovora s izabranim ponuđačem (nabava hrane, rezervnih dijelova za helikoptere, mrkog uglja, HTZ opreme, ukalupljenog naftnog plina, lož ulja i mazuta, građevinskog materijala, usluga osiguranja i dr.).
- Ministarstvo je provelo 85 izravnih sporazuma ukupne vrijednosti 333.886 KM. Nismo se mogli uvjeriti da je Ministarstvo prilikom provedbe izravnih sporazuma izvršilo adekvatno istraživanje tržišta, što je utjecalo i na samu transparentnost provedenih postupaka. Konkurentnost je niska te su uglavnom izravni sporazumi zaključivani na temelju jedne prikupljene ponude.
- Propusti u definiranju tenderske dokumentacije i radu povjerenstva prilikom ocjene ponuda imali su za rezultat 44 žalbe, od čega sedam na tendersku dokumentaciju, jednu na obavještenje i 36 na odluku. Od ukupno 44 žalbe, Ministarstvo je 18 u potpunosti ili djelomično usvojilo, dvije su odbijene kao nedopuštene, a pet je u tijeku. Ured za razmatranje žalbi je jednu prihvatio kao osnovanu, dvije odbacio, a 16 je trenutno u postupku rješavanja. Navedeno je utjecalo na produženje postupaka javnih nabava čime se Ministarstvo izlaže riziku da ostane bez potrebnih roba i usluga tijekom godine.
- Nisu tražene garancije za ozbiljnost ponude za postupke i lotove čija procijenjena vrijednost za jednu godinu ne prelazi iznos od 100.000 KM. S obzirom na to da je procedura nabave provedena za razdoblje od tri godine te da je predviđeno zaključivanje okvirnih sporazuma na to razdoblje, procijenjenu vrijednost je trebalo iskazati u ukupnom iznosu. Tako iskazana vrijednost bi prelazila iznos od 100.000 KM te bi sukladno članku 61. stavak 2 Zakona o javnim nabavama Ministarstvo moglo zahtijevati da se ponuda garantira odgovarajućom garancijom za ozbiljnost ponude. Iako navedeno ne predstavlja povredu Zakona o javnim nabavama, može imati negativne posljedice za Ministarstvo. U prethodnim godinama su pojedini dobavljači odustajali od zaključenja ugovora, a s obzirom na to da nije tražena garancija za ozbiljnost ponude, Ministarstvo nije imalo mehanizam da zaštiti svoje interese, odnosno da osigura kontinuitet u nabavi roba i usluga za Ministarstvo i Oružane snage.

PREPORUKA 10

Ministarstvo treba detaljno analizirati uočene slabosti vezane za javne nabave te poduzeti odgovarajuće mjere kako bi se unaprijedio sustav unutarnjih kontrola u dijelu javnih nabava.

7.1 Nabava usluga osiguranja motornih vozila

Procedura je provedena putem otvorenog postupka bez podjele na lotove. Procijenjena vrijednost nabave je iznosila 229.688 KM (za jednu godinu, s tim što se okvirni sporazum dodjeljuje na četiri godine). Kriterij za dodjelu ugovora je bila ekonomski najpovoljnija ponuda. Tendersku dokumentaciju je preuzelo 13 ponuđača, a pristigle su ukupno četiri ponude od čega tri blagovremeno. Nakon pregleda dostavljenih ponuda povjerenstvo je sačinilo zapisnik te dalo preporuku za dodjelu ugovora. Na odluku o izboru najpovoljnijeg ponuđača žalio se drugoplasirani ponuđač, ali je Ured za razmatranje žalbi istu odbacio kao neosnovanu te je sa izabranim ponuđačem u listopadu 2020. godine zaključen okvirni sporazum na ukupnu procijenjenu vrijednost od 229.688 KM. Drugoplasirani ponuđač je pokrenuo upravni spor pred Sudom BiH protiv rješenja Ureda za razmatranje žalbi BiH.

Uvidom u tendersku dokumentaciju ustanovili smo da Ministarstvo nije utvrdilo količine vozila koja se registriraju već je u napomeni navedeno da ponuđač prihvata da će Ministarstvo pojedinačnim zahtjevima definirati broj vozila, razdoblje osiguranja i vrstu dopunskog osiguranja. Ponuđači su potom u ponudama upisivali jedinične cijene koje su prilikom evaluacije ponuda sabrane i njihov zbroj zajedno sa drugim kriterijem (rok isplate za nastalu osiguranu štetu) su bili temelj za izbor ekonomski najpovoljnije ponude.

PREPORUKA 11

Ministarstvo treba posvetiti dužnu pozornost boljem planiranju nabave usluga osiguranja u dijelu koji se odnosi na definiranje količine predmeta nabave, a sve u cilju racionalnog trošenja proračunskih sredstava predviđenih za ove namjene.

7.2 Nabava motornih vozila

Na temelju Odluke o pokretanju postupka nabave pokrenut je otvoreni postupak nabave motornih vozila procijenjene vrijednosti 136.752 KM bez PDV-a. Predmet nabave su bila dva putnička motorna vozila i jedno kombi vozilo. Zapisnikom sa otvaranja ponude konstatirano je da je pristigla samo jedna ponuda i iz tog razloga nije se mogla zakazati planirana e-aukcija. Povjerenstvo je ponudu ocijenilo kvalificiranom te dalo preporuku ugovornom organu za dodjelu ugovora. Ugovor sa izabranim dobavljačem zaključen je 11.12.2021. godine u ukupnom iznosu od 136.749 KM bez PDV-a. Nije nam prezentirano da kombinaciju traženih uvjeta iz tehničke specifikacije može ispuniti više marki vozila. Naime, iz prezentirane analize istraživanja tržišta, uvjete iz tehničke specifikacije ispunjavalo je samo jedno vozilo, dok druga vozila nisu ispunjavala tražene uvjete koji su propisani tenderskom dokumentacijom.

PREPORUKA 12

Preporučamo Ministarstvu da dodatnu pozornost posveti pripremi tenderske dokumentacije i tehničkih specifikacija jasnim specificiranjem predmeta nabave i dokaza koje ponuđači trebaju dostaviti.

8. OSTALO

8.1 IT revizija

Sustav elektronske potpore poslovnim procesima e-poslovanje: Ugovor za implementiranje Projekta uspostave elektronske potpore poslovnim procesima na bazi Oracle Web Content Servera je zaključen 23.12.2014. godine u iznosu od 245.051 KM sa PDV-om. Koncem 2018. godine svi planirani moduli su stavljeni u radno okruženje MO i OS BiH. Korištenjem modula u radnom okruženju uočeno je da isti ne podržavaju u cijelosti potrebe poslovnih procesa za koje su razvijeni. Nabava usluga održavanja ovog sustava je poništena jer nije pristigla nijedna ponuda. Angažiranjem eksternog eksperta izvršeno je otklanjanje dijela nedostataka u radu modula nabava logističko-financijskih modula. Kako bi omogućilo dalje održavanje i otklanjanje nedostataka u radu sustava e-poslovanje, Ministarstvo je sa eksternim ekspertom zaključilo ugovor o radu na razdoblje od tri mjeseca i produžilo angažman istog. Iako su izvršene određene dorade, svi do sada uočeni nedostaci nisu otklonjeni i sustav još uvijek u potpunosti ne podržava poslovne procese. Ministarstvo je planiralo sredstva za sklapanje ugovora o održavanju ovog sustava u 2021. godini.

PREPORUKA 13

Ministarstvo treba ugovoriti planirane usluge održavanja sustava e-poslovanje i kroz održavanje uspostaviti funkcionalan sustav koji će u cijelosti podržati potrebe poslovnih procesa za koje je namijenjen.

Videokolaboracijski sustav: Ministarstvo je donijelo odluku za uvođenje Microsoft Teams platforme koja omogućava videokolaboraciju putem interneta. U fazi je rješavanja licenci za Microsoft Teams platformu kako bi omogućili korištenje spomenute aplikacije u punom kapacitetu. Nepravovremeno licenciranje Microsoft Teams aplikacije predstavlja rizik da se videokolaboracijska platforma neće moći koristiti u punom kapacitetu. Pored ovoga, Sektor K4UI je, u suradnji sa OS BiH, na doniranoj IT opremi za učenje na daljinu instalirao Big Blue Button platformu koja se koristi za videokolaboraciju u Prostornoj mreži MO i OS BiH.

PREPORUKA 14

Ministarstvo treba pravovremeno licencirati videokolaboracijsku platformu.

Modul za praćenje zaliha: Preslikavanje stanja novih zaliha iz skladišta u modul zaliha uvjetovano je kompleksnom organizacijom Oružanih snaga BiH i Ministarstva obrane BiH pa ono može trajati i nekoliko sedmica što nepovoljno utječe na ažurnost modula te otežava upravljanje zalihama. Spomenuto prvenstveno ovisi o kurirskim pravcima, ali i o nekim drugim faktorima. U cilju kvalitetnije prethodne kontrole, utvrđivanja odgovornosti i poduzimanja eventualnih disciplinskih postupaka protiv odgovornih osoba za neažurnost, neurednost ili nepreglednost u izradi i dostavljanju dokumentacije na knjiženje, u 2020. godini dostavljeno je upozorenje u počinjene komande i jedinice OS BiH.

Ministarstvo ima problema sa određenim izvješćima u modulu jer nema mogućnosti zatvaranja razdoblja te otvaranja početnih stanja, pa isti povlače sve podatke od kada je modul stavljen u uporabu. Kvaliteta izvješćivanja modula zaliha trenutno ne zadovoljava potrebe Ministarstva. Još uvijek je prisutan problem neusklađenosti određenih polja u novom modulu sa Naputkom o knjigovodstvu i evidenciji u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama BiH. Kao i do sada, pred kraj godine odnosno prije inventure, vršeno je sravnjenje ručnih evidencija sa stanjem u modulu, a isto bi trebalo vršiti kontinuirano tijekom cijele godine ili putem pristupa modulu od

strane osoba koje su zadužene za vođenje skladišta ili putem dostavljanja dokumenata iz modula koji će pratiti svaki ulaz ili izlaz iz skladišta.

Ministarstvo je uputilo dopis Ministarstvu financija i trezora BiH tražeći imena predstavnika za formiranje zajedničkog povjerenstva radi sagledavanja svih zahtjeva korisnika i nedostataka modula zaliha, a kako bi se riješili problemi kao što su: nemogućnost zatvaranja razdoblja, nedostaci u izvješćivanju, usklađenost sa Naputkom o knjigovodstvu i evidenciji u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama BiH itd.

PREPORUKA 15

Ministarstvo treba sagledati sve zahtjeve korisnika i nedostatke modula zaliha, (kao što su npr. nemogućnost zatvaranja razdoblja, nedostaci u izvješćivanju i slično), te predložiti konkretne mjere sa jasnim rokovima u cilju rješavanja problema, unapređenja i što kvalitetnijeg rada modula zaliha.

Modul za upravljanje dugotrajnom imovinom: Sva stalna sredstva ni tijekom 2020. godine nisu prebačena u novi sustav pa se jedan dio stalnih sredstava još vodi u starom sustavu. Razlog tome je prije svega neusklađenost postojeće nomenklature. U procesu prijenosa sredstava u novi sustav najveći angažman zahtijeva procjena vrijednosti stalnih sredstava, što najviše utječe na brzinu prebacivanja u novi modul. U cilju prevazilaženja spomenutog problema ponovno je formirano povjerenstvo za procjenu sredstava i otpočelo se sa moduliranjem sredstava u IV. kvartalu 2020. godine. Očekuje se da ovaj proces bude okončan u 2021. godini. I dalje je prisutan problem koji se ogleda u tome da se jedan broj stalnih sredstava, zaliha i sitnog inventara ne vodi u odgovarajućem modulu starog sustava. Spomenuto otežava popis i upravljanje dugotrajnom imovinom. Provedene su određene aktivnosti, u formi izdavanja naredbi, a u cilju prevazilaženja spomenutih problema.

PREPORUKA 16

Potrebno je okončati neophodne aktivnosti i svu dugotrajnu imovinu objediniti u novom modulu za upravljanje dugotrajnom imovinom.

Uočena je potreba za kvalitetnijim izvješćivanjem u modulu stalnih sredstava. Također, Oružane snage su iskazale potrebu za pristupom modulu stalnih sredstava u svim komandama i jedinicama Oružanih snaga BiH sa ovlaštenjima „samo za pregled i pretraživanje“. Prema Ministarstvu financija i trezora BiH upućen je akt u cilju dobivanja potrebnih ovlaštenja te su ista pribavljena.

Ministarstvo je uputilo dopis Ministarstvu financija i trezora BiH tražeći imena predstavnika za formiranje zajedničkog povjerenstva radi sagledavanja svih zahtjeva korisnika i nedostataka modula stalnih sredstava.

PREPORUKA 17

Potrebno je sagledati potrebe Ministarstva obrane i Oružanih snaga BiH vezane za modul stalnih sredstava, te predložiti konkretne mjere sa jasnim rokovima u cilju rješavanja problema i unapređenja rada u Modulu stalnih sredstava.

Tehnička potpora za Oracle licence: Prema ranijem ugovoru tehnička potpora za Oracle licence je bila osigurana do 26.12.2019. godine. Zbog kašnjenja u procedurama ugovaranja Ugovor za tehničku potporu je zaključen u kolovozu 2020. godine u iznosu od 96.981 KM. Ministarstvo nije raspolagalo pravom korištenja tehničke potpore za licence na kojima je implementiran DMS u prvih sedam mjeseci 2020. godine. Zakašnjelo zaključivanje ugovora za tehničku potporu Oracle licenci podrazumijeva da se mora platiti potpora za kompletno proteklo razdoblje za koje potpora nije plaćena, što u narednom razdoblju može dodatno opteretiti proračun. Nepravovremeno zaključivanje ugovora, pored toga što je neekonomično, stvara rizik da sustav elektronskog poslovanja nema potrebnu tehničku potporu u kontinuitetu. Tehnička potpora za 2021. godinu je realizirana na vrijeme. *Daljnje pravovremeno poduzimanje radnji i zaključivanje ugovora će omogućiti ekonomičnu tehničku potporu Oracle licenci.*

Troškovi održavanja informatičke i komunikacijske opreme: Aktualni sustav održavanja birotehničke, informatičke i komunikacijske opreme u MO i OS BiH, planira se i ugovara na godišnjoj razini u iznosu od oko 270.000 KM. Ovaj proces uključuje nabave rezervnih dijelova, usluge održavanje i zamjene rezervnih dijelova, potrebna testiranja i slično. Prilikom zamjene rezervnih dijelova ponuđači svoje usluge naplaćuju prema norma satu. U nekim situacijama jednostavne zamjene rezervnih dijelova koštaju više nego sami rezervni dijelovi.

Ministarstvo je razmotrilo osposobljavanje vlastitih kapaciteta za održavanje opreme u vlastitoj radionici, s ciljem uspostave efikasnijeg i ekonomičnijeg modela održavanja. Donijelo je odluku o pokretanju ovih aktivnosti, sukladno kojoj je Sektor K4UI izradio specifikacije rezervnih dijelova za održavanje informatičke i birotehničke opreme. U tijeku je izmjena plana nabava i osiguranja proračunskih sredstava za pokretanje procedure javnih nabava. Nekorištenje vlastitih resursa za održavanje nepovoljno utječe na efikasnost sustava i na troškove održavanja.

PREPORUKA 18

Ministarstvo treba nastojati da u što skorijem roku osigura održavanje opreme vlastitim kapacitetima, s ciljem uspostave efikasnijeg i ekonomičnijeg modela održavanja.

Sustav tiskanja u OS i MO BiH: Sredinom 2019. godine u MO je uveden print sustav MyQ Kyocera. Prema analizama Sektora K4UI print sustav po načelu „click&charge”²⁶ je značajno ekonomičnije rješenje. Uvođenjem ovog načina tiskanja u Ministarstvu su ostvarene značajne uštede. Pokrenute su aktivnosti na uspostavi ekonomičnijeg modela tiskanja u OS. Sektor K4UI je istražio tržište, izvršio analizu, pripremio i uputio u proces odobravanja prijedlog za unajmljivanje print sustava za OS BiH po načelu „click&charge“. Unajmljivanjem print sustava za OS BiH prestat će potreba za održavanjem birotehničke opreme.

PREPORUKA 19

Ministarstvo treba u cijelosti implementirati ekonomičniji model tiskanja.

²⁶ Održavanje print sustava po načelu „click&charge“ podrazumijeva da se na temelju definiranog ili procijenjenog opsega tiskanja dokumenata, održavanje sustava ugovori na način da dobavljač osigurava potrošni materijal (tonere), tehničko održavanje opreme, zamjene iste u slučaju nemogućnosti popravke, gdje je moguće ugovoriti i osiguravanje papira, a cijena svega toga se definira na razini odštampane stranice.

8.2 Sudbeni sporovi

U pogledu prirode postupaka, kao i prethodnih godina, pretežno se radi o radnopravnim sporovima, ali parnični postupci su u zbroju iznosa predominantni (primjerice, tri parnična spora sa pravnim osobama u zbroju potraživanja iznose 8.108.068 KM). U smislu prethodno rečenog, tri najvrjednija spora gledajući utužene iznose su: UNIS Promex sa 6.171.973 KM, koji je posljedica vrlo kompleksnog posla prodaje zaostalog naoružanja i opreme koji nikada nije realiziran. Slijede dva spora uzrokovana loše provedenim postupkom javne prodaje sekundarnih sirovina putem licitacije i upitnog poništenja istog: LUCIUS d.o.o. sa 1.235.089 KM te CIBOS d.o.o. sa 700.906 KM.

Navedeni postupci mogu biti veliki udar na proračun, a stječe se dojam, s obzirom na protok vremena, da istima nije posvećena potrebna pozornost u smislu proaktivnog

Postoji značajan iznos potencijalnih obaveza po sudskim sporovima što može imati negativan efekat na budžet institucija BiH.

djelovanja Ministarstva na pronalaženju načina rješavanja istih, ali i lociranju problema, njihovih uzorka i/ili odgovornosti za nastalu situaciju. U prilog rečenom ide i zastoj u odlučivanju o izboru najbolje ponude u posljednjem postupku licitacije, a za koji je Modernizacija d.o.o. najavila tužbu. Ukoliko dođe do ovog tužbenog zahtjeva, ukupni zbir potraživanja/sporova u svezi sa prodajom sekundarnih sirovina će biti značajno uvećan. Protokol o izvršenju pravosnažne presude u sporu sa firmom "Scout" d.o.o. Zagreb je i dalje u tijeku te ukazujemo Ministarstvu da posveti dužnu pozornost realizaciji istog.

Jačanje kadrovskih kapaciteta u Odsjeku za pravne poslove se nameće kao logičan način rješavanja problematike vezane za sudbene sporove. Suradnja i konzultacije sa Odsjekom u fazama prije sklapanja obligacijskih poslova, odnosno donošenja odluka bi mogle biti jedan od efikasnih načina smanjenja rizika od pokretanja sudbenih sporova. Analiza uzroka pokretanja najvrjednijih postupaka prema utuženim iznosima bi doprinijela smanjenju rizika od pokretanja istih, posebno utvrđivanjem rizičnih tačaka u procesu, ali i utvrđivanjem odgovornosti ukoliko je došlo do greške i/ili zlouporabe.

Sudbeni spor „Delikomat“: Ministarstvo je u suradnji sa Pravobraniteljstvom BiH u veljači 2019. godine kod Suda BiH pokrenulo tužbu protiv firme Delikomat d.o.o Tomislavgrad (v.sp 362.114 KM) zbog neizmirenih obveza po osnovu Ugovora o zakupu prostora za postavljanje samouslužnih aparata za tople i hladne napitke sa konditorskim proizvodima u prostorijama na lokacijama Ministarstva i Oružanih snaga BiH broj: 11-03-26-2313-27/15. Rješenjem Od 18.03.2019. godine Sud BiH se proglasio nenadležnim te je predmet dostavljen nadležnom Općinskom sudu u Sarajevu.

PREPORUKA 20

Revizija iznova predlaže plansko poduzimanje navedenih koraka kako bi se smanjio broj sudbenih postupaka. Također je neophodno poduzeti potrebne aktivnosti kako bi ishod aktuelnih postupaka bio u korist Ministarstva.

9. KOMENTARI

Ministarstvo nije u ostavljenom roku dostavilo komentare na Nacrt izvješća o reviziji za 2020. godinu, tako da ovo Izvješće predstavlja konačno izvješće, bez korekcija u odnosu na Nacrt izvješća o reviziji za 2020. godinu.

Rukovoditelj Odjela za financijsku reviziju

Munevera Baftić, viši revizor, v.r.

Rukovoditelj Odjela za razvoj, metodologiju i kontrolu kvalitete financijske revizije

Dragoljub Kovinčić, viši revizor, v.r.

Članovi tima za financijsku reviziju

Nataša Avdalović, viši revizor, v.r.

Danijel Jozić, viši revizor, v.r.

Seida Kapo, revizor, v.r.

Srđan Krajišnik, revizor, v.r.

Anisa Jusić, revizor, v.r.

Enes Alić, revizor, v.r.

Željko Ćavar, revizor, v.r.

Slaviša Vuković, viši revizor za IT
poslove, v.r.

Sadmir Teskeredžić, revizor za
pravne poslove, v.r.

Privici

Tablica I. – Pregled rashoda proračuna za 2020. godinu

Tablica II. – Bilanca stanja na 31.12.2020. godine

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Pregled rashoda proračuna za 2020. godinu

Ministarstvo obrane Bosne i Hercegovine

Tablica I.

Opis	Odobreni proračun	Usklađivanja proračuna	Ukupni proračun (2+3)	Izvršenje proračuna	Postotak 5/4*100
1	2	3	4	5	6
1. Tekući izdaci	285.534.000	-3.837.000	281.697.000	278.446.757	99
Bruto plaće i naknade	197.121.000	-3.276.000	193.845.000	193.575.076	100
Naknade troškova uposlenih	57.647.000	4.833.000	62.480.000	62.460.242	100
Putni troškovi	1.614.000	220.000	1.834.000	1.702.921	93
Izdaci telefonskih i pošt. usluga	649.000	-126.000	523.000	467.042	89
Izdaci za energiju i kom. usluge	5.787.000	1.204.000	6.991.000	6.745.197	96
Nabava materijala	8.755.000	-2.800.000	5.955.000	5.370.460	90
Izdaci za usl. prijevoza i goriva	4.120.000	-1.692.000	2.428.000	2.243.418	92
Unajmljivanje imovine i opreme	92.000	-72.000	20.000	19.914	100
Izdaci za tekuće održavanje	5.904.000	-1.644.000	4.260.000	2.890.919	68
Izdaci za osiguranje	671.000	-65.000	606.000	602.671	99
Ugovorene i druge posebne usluge	3.174.000	-419.000	2.755.000	2.368.897	86
2. Kapitalni izdaci	1.785.000	537.000	2.322.000	1.159.121	50
Nabava zemljišta	0	0	0	0	
Nabava građevina	0	0	0	0	
Nabava opreme	1.218.000	911.000	2.129.000	1.146.757	54
Nabava ostalih stalnih sredstava	397.000	-210.000	187.000	6.903	4
Rekonstrukcija i invest. održavanje	170.000	-164.000	6.000	5.461	91
3. Tekući grantovi	0	0	0	0	
			0		
4. Proračun-neposredna potrošnja(1+2+3)	287.319.000	-3.300.000	284.019.000	279.605.878	98
5. Višegodišnja kapitalna ulaganja	22.000	25.126.689	25.148.689	10.280.723	41
Helikopteri-nabava		1.374.800	1.374.800		0
Helikopteri-remont		7.480.000	7.480.000		0
Motorna vozila		15.367.000	15.367.000	10.260.782	67
Perspektiva	22.000	904.889	926.889	19.941	2
6. Novčane donacije	0	1.239.271	1.239.271	23.223	2
Donacije SAD-a		103	103	103	100
Donacije Prijateljske zemlje		15.781	15.781	15.781	100
Donacije PSOTC		1.210.503	1.210.503	2.541	0
Donacije NUPI		7.717	7.717	4.798	62
Donacije CISM		5.167	5.167	0	0
7. Programi posebne namjene	0	0	0	0	
8. Ukupno proračun (4+5+6+7)	287.341.000	23.065.960	310.406.960	289.909.825	93

Rukovodstvo je Pregled rashoda proračuna po ekonomskim kategorijama odobrilo 02.03.2021. godine.

Ministar:
Sifet Podžić

Bilanca stanja na 31.12.2020. godine

Ministarstvo obrane Bosne i Hercegovine

Tablica II.

Opis	31.12.2020.	31.12.2019.	Postotak 2/3*100
1	2	3	4
1. Gotovina, krat. potraživanja, razgraničenja i zalihe	1.656.589	967.851	171
Novčana sredstva	148.086	149.545	99
Kratkoročna potraživanja	1.427.387	737.207	194
Kratkoročni plasmani	0	0	
Interni finansijski odnosi	81.116	81.099	100
Zalihe	0	0	
Kratkoročna razgraničenja	0	0	
2. Stalna sredstva	103.861.695	125.819.199	83
Stalna sredstva	421.601.653	394.446.877	107
Ispravka vrijednosti	317.739.958	268.627.678	118
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	103.861.695	125.819.199	83
Dugoročni plasmani	0	0	
Dugoročna razgraničenja	0	0	
UKUPNO AKTIVA (1+2)	105.518.284	126.787.050	83
3. Kratkoročne obveze i razgraničenja	33.210.781	26.701.197	124
Kratkoročne tekuće obveze	9.316.441	4.829.560	193
Kratkoročni krediti i zajmovi	0	0	
Obveze prema uposlenima	22.893.571	21.117.357	108
Interni finansijski odnosi	0	0	
Kratkoročna razgraničenja	1.000.769	754.280	133
4. Dugoročne obveze i razgraničenja	0	0	
Dugoročni krediti i zajmovi	0	0	
Ostale dugoročne obveze	0	0	
Dugoročna razgraničenja	0	0	
5. Izvori sredstava	103.861.695	125.819.199	83
Izvori sredstava	103.861.695	125.819.199	83
Ostali izvori sredstava	0	0	
Neraspoređeni višak prihoda/rashoda	0	0	
UKUPNO PASIVA (3+4+5)	137.072.476	152.520.396	90

Napomena: Pravilnikom o finansijskom izvješćivanju institucija Bosne i Hercegovine, čl.10. stavak 4., napomenuto je da bilanca stanja proračunskih korisnika **neće biti uravnotežena** (aktiva jednaka pasivi) zbog programski uspostavljenog sustava Glavne knjige, dok će bilanca stanja koju radi Ministarstvo financija i trezora na razini Proračuna institucija Bosne i Hercegovine za tekuću godinu biti uravnotežena.

Rukovodstvo je Bilancu stanja odobrilo 02.03.2021. godine.

Ministar:
Sifet Podžić

Izjava o odgovornostima rukovodstva

Međunarodni standard vrhovnih revizijskih institucija (ISSAI 1580) predviđa da revizor treba da dobije odgovarajuću izjavu od rukovodstva institucije kao dokaz da rukovodstvo priznaje svoju odgovornost za objektivno prikazivanje finansijskih izvješća suglasno mjerodavnom okviru finansijskog izvješćivanja, te da je odobrilo finansijska izvješća.

Rukovodstvo **Ministarstva obrane Bosne i Hercegovine** (u daljnjem tekstu: Ministarstvo) dužno je osigurati da finansijska izvješća za 2020. godinu budu izrađena sukladno Zakonu o financiranju institucija Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13), Pravilniku o finansijskom izvješćivanju institucija Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik BiH, broj 25/15 i 91/17) i Pravilniku o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike proračuna institucija Bosne i Hercegovine (protokol Ministarstva financija i trezora Bosne i Hercegovine, broj 01-08-02-1-1515-1/15, od 4. 2.2015. godine). Rukovodstvo je također obvezno postupati sukladno Zakonu o proračunu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obveza Bosne i Hercegovine za 2020. godinu (Službeni glasnik BiH, broj 46/20) i pratećim nalogima, objašnjenjima i smjernicama koje donosi Ministarstvo financija i trezora Bosne i Hercegovine, kao i ostalim zakonima u Bosni i Hercegovini, tako da finansijska izvješća daju fer i istinit prikaz finansijskog stanja Ministarstva.

Pri sastavljanju takvih finansijskih izvješća odgovornosti rukovodstva obuhvaćaju garancije:

- da je osmišljen i da se primjenjuje i održava sustav unutarnjih kontrola koji je relevantan za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvješća i usklađenost sa zakonima i drugim propisima;
- da finansijska izvješća ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze;
- da finansijska izvješća sadrže sve relevantne podatke i analize izvršenja proračuna, kao i podatke o sustavu unutarnjih kontrola i realizaciji preporuka revizije;
- da se u poslovanju primjenjuju važeći zakonski i drugi relevantni propisi.

Rukovodstvo je također odgovorno za čuvanje imovine i resursa od gubitaka, pa stoga i za poduzimanje odgovarajućih mjera da bi se spriječile i otkrile pronevjere i ostale nezakonitosti.

Datum, 02.03.2021. godine

Ministar

dr. Sifet Podžić